

ВЕРХОВНА РАДА УКРАЇНИ
ІХ СКЛИКАННЯ
П'ЯТНАДЦЯТА СЕСІЯ

БЮЛЕТЕНЬ №1

Частина п'ятнадцята

Стенограма пленарного засідання
26 березня 2026 року

Київ 2026

ВЕРХОВНА РАДА УКРАЇНИ
ІХ СКЛИКАННЯ

П'ЯТНАДЦЯТА СЕСІЯ

БЮЛЕТЕНЬ №1

Частина п'ятнадцята

*Стенограма пленарного засідання
26 березня 2026 року*

Головне управління документального забезпечення
Апарату Верховної Ради України

ЗМІСТ

Засідання перше
(Четвер, 26 березня 2026 року)

Частина п'ятнадцята

Оголошення, заяви, повідомлення, пропозиції народних депутатів України	...6
Заяви депутатських фракцій і груп	...16
Голосування пропозиції про запрошення міністра освіти і науки України Лісового О.В. на пленарне засідання Верховної Ради України для надання інформації	...19
Голосування пропозиції про запрошення міністра фінансів України Марченка С.М. на пленарне засідання Верховної Ради України для надання інформації	...20
Голосування пропозиції про запрошення Уповноваженого з прав дитини на пленарне засідання Верховної Ради України для надання інформації	...21
Голосування пропозиції про зміну черговості розгляду питань порядку денного	...21
Проведення сигнального голосування для прогнозування результатів розгляду питань порядку денного	...22
Ратифікація Угоди між Кабінетом Міністрів України та Федеральною Радою Швейцарії щодо співробітництва у процесі відновлення України	...22
Голосування пропозиції про зміну черговості розгляду питань порядку денного	...27
Прийняття в першому читанні за основу проекту Закону України «Про внесення змін до Закону України «Про фізичну культуру і спорт» щодо визначення загальних засад впровадження та адміністрування публічних електронних реєстрів та інформаційно-комунікаційних систем»	...28

Голосування пропозиції про включення до порядку денного сесії проекту Закону України «Про забезпечення повноважності місцевих рад в умовах воєнного стану»	...32
Голосування пропозиції про зміну черговості розгляду питань порядку денного	...33
Прийняття в першому читанні за основу з доопрацюванням положень відповідно до частини першої статті 116 Регламенту Верховної Ради України проекту Закону України «Про внесення змін до деяких законів України щодо збереження цінної історичної забудови в населених пунктах»	...33
Голосування пропозиції про зміну черговості розгляду питань порядку денного	...39
Прийняття рішення про запрошення міністра освіти і науки України Лісового О.В. на пленарне засідання Верховної Ради України 8 квітня 2026 року для надання інформації	...40
Виступ Голови Національного банку України Пишного А.Г.	...40
Розгляд проекту Закону України «Про внесення зміни до статті 13 Закону України «Про Раду національної безпеки і оборони України»	...42

[Результати поіменного голосування](#)

ЗАСІДАННЯ ПЕРШЕ

*Зал засідань Верховної Ради України
26 березня 2026 року, 10 година 6 хвилин
(Після перерви)*

Веде засідання Перший заступник Голови Верховної Ради України **КОРНІЄНКО О.С.**

ГОЛОВУЮЧИЙ. Слава Україні!

Доброго ранку, шановні народні депутати! Переходимо до роботи. Нагадую, що здійснюється пряма трансляція нашого засідання (*Шум у залі*). Низка прямих трансляцій.

Відповідно до прийнятої нами Постанови «Про деякі питання організації роботи Верховної Ради України дев'ятого скликання в умовах дії воєнного стану» сьогодні ми продовжуємо наше пленарне засідання.

У разі повітряної тривоги буде оголошено перерву в нашому пленарному засіданні, і ми всі маємо перейти до безпечних місць відповідно до схеми укриття.

Шановні народні депутати, сьогодні відзначається День Національної гвардії України. Давайте від імені Верховної Ради висловимо наші щирі вітання військовослужбовцям, ветеранам Національної гвардії України, які є і в сесійному залі (*Оплески*). У найскладніші для держави часи в умовах тривалої російської агресії гвардійці стали на передовій боротьби за суверенітет, територіальну цілісність України, виявивши стійкість, самопожертву і справжній героїзм. Висловлюємо глибоку вдячність за вашу щоденну службу, непохитну вірність військовій присязі та беззастережну відданість українському народові. Бажаємо всім національним гвардійцям та керівництву міцного здоров'я, витримки, надійного захисту та підтримки. Честь і слава воїнам Національної гвардії України! (*Оплески*).

Давайте на їхню честь та за парламентською традицією виконаємо Державний Гімн України.

(Лунає Державний Гімн України).

Шановні колеги, триває 1490-а доба рішучого спротиву українського народу повномасштабній збройній агресії російських окупантів. На передовій щоденно ведуться жорсткі та виснажливі бої за кожен метр Української землі. У надзвичайно складних умовах наші захисники і захисниці виявляють стійкість, мужність і самопожертву, відбивають штурми ворога, стримують його натиск, здійснюючи контратаки ціною власного життя, боронячи Україну. Кожен день цієї боротьби є вагомим внеском у захист свободи, незалежності та майбутнього нашої держави.

На превеликий жаль, не всі герої повертаються з поля бою. Схилимо голови та вшануємо хвилиною мовчання пам'ять захисників і захисниць України, у тому числі військовослужбовців Національної гвардії України, а також мирних громадян, зокрема дітей, чиї життя забрала збройна російська агресія. Світла пам'ять.

(Хвилина мовчання).

Дякую. Прошу сідати.

Шановні колеги, відповідно до рішення Погоджувальної ради депутатських фракцій і груп сьогодні відводиться до 30 хвилин для виступів народних депутатів. Тому прошу народних депутатів записатися на виступи.

Олексій Олексійович Гончаренко, фракція «Європейська солідарність».

Софія Романівна Федина. Будь ласка.

ФЕДИНА С.Р., член Комітету Верховної Ради України з питань гуманітарної та інформаційної політики (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія «Європейська солідарність»). Верховна Рада надумала подати на мене в суд. Як хтось вчора сказав, ну, не хтось, я знаю хто, але не називатиму це ім'я всує, щоб Федині заткнути рота. Це тому, що Федина говорить про «Міндічгейт»? Це тому, що я говорю про масові розкрадання влади і про невідставку уряду, яку, на жаль, ви інспірували? Це тому, що сьогодні парламент монобільшості де-факто є парламентом мономеншості і часто не має можливості та бажання приймати рішення? Федині треба закрити рота, бо я кажу про незаконні санкції? Чи тому, що я кажу про переслідування військовослужбовців? Федині треба закрити рота, тому що я кажу про саботаж відряджень для народних депутатів, чи тому, що я кажу про проблеми з підписними листами? Федині треба закрити рота, тому що я кажу про відсутність у порядку денному Верховної Ради оборонних законопроектів, про недостатню підтримку військовослужбовців? Федині треба закрити рота, тому що я кажу про корупційні схеми в законопроектах, які ви вставляєте в порядок денний? А може, Федині треба закрити рота, на думку Офісу Президента, тому що я кажу, що парламент може і має бути самостійним у прийнятті рішень, що ми можемо і маємо створити коаліцію національної єдності, що ми можемо і маємо впливати на те, як розвивається ситуація в державі, а депутати монобільшості можуть і мають перестати бути слухняними зеленими кнопками, як би вас не залякував Офіс Президента?

Сьогодні в нас не парламентська криза, а криза політичного управління, і її можна подолати лише створивши коаліцію національної єдності, яку можна досягнути відриванням вас від «банкової пуповини». Я розумію, що ви боїтеся Татарова, боїтеся залякувань там через антикорупційні органи, що вам страшно піти проти того, хто вас усіх привів у політику, але вас обрав український народ. І якщо Банкова з урядом ведуть Україну до загибелі, то у вас як у народних депутатів є шанс стати тими, хто, дійсно, служить українському народу, а не хворим забаганкам окремих цинічних багаторазових потерпілих і ухилянтів.

Заткнути рота не вдасться. А я маю надію, що парламент нарешті теж скаже своє...

ГОЛОВУЮЧИЙ. Володимир Ігорович Ар'єв, фракція «Європейська солідарність». В'ятрович?

Володимир В'ятрович. Будь ласка.

АР'ЄВ В.І., член Комітету Верховної Ради України з питань цифрової трансформації (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія «Європейська солідарність»). Прошу передати слово Іванні Орестівні Климпуш-Цинцадзе.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Вибачте. Іванна Орестівна Климпуш-Цинцадзе. Будь ласка.

КЛИМПУШ-ЦИНЦАДЗЕ І.О., голова Комітету Верховної Ради України з питань інтеграції України до Європейського Союзу (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія «Європейська солідарність»). Шановні колеги! У 2022 році ми гордо внесли в цей зал прапор Європейського Союзу, на робочому місці кожного з нас є прапор Європейського Союзу, тоді ми отримали статус кандидата. Європейські колеги роблять неймовірні речі, коли попри вето Угорщини зуміли передати нам на сьогодні всі свої переговорні позиції щодо шести кластерів. Це означає, що українська держава має своє «домашнє завдання» і повинна його виконувати, щоб кожен громадянин України почувався впевнено, вільно у країні, яка стане членом Європейського Союзу. Але до Європейського Союзу ми не зможемо дійти, якщо битимемо кулаком у двері Європейського Союзу і казатимемо: дайте нам дату, зафіксуйте, що Україна за будь-яких умов у 2027 році однозначно стане членом Європейського Союзу. І це, колеги, незважаючи на те що, як бачимо, протягом останніх півроку в цьому залі не було ухвалено фактично жодного законопроекту, який стосується наших відповідальностей і наших завдань для євроінтеграції.

Я не схильна звинувачувати виключно Верховну Раду в неспроможності реалізовувати завдання, тому що уряд у грудні підписався під десятьма пунктами, які для Єврокомісії, для країн – членів Європейського Союзу є однозначними пріоритетами для визначення того, чи ми з вами рухаємося і чи серйозно націлені на членство в Європейському Союзі. Так ось, з грудня минуло понад три місяці, а Кабінет Міністрів й досі не вніс жодної (підкреслюю, жодної) урядової ініціативи на виконання цих десяти пунктів. Це неприпустимо.

Це означає, що хтось вирішив повністю звинуватити Верховну Раду в тому, що вона не спроможна реалізовувати пріоритети євроінтеграції, а одночасно саботує роботу з боку виконавчої гілки влади. Якщо вони не спроможні, ми маємо насамперед подивитися, які законопроекти вже

zareєстровані у Верховній Раді, від яких можна відштовхнутися, і почати виконувати ці десять кроків. Є законопроект про реформу ДБР, є законопроект про поновлення конкурсів у прокуратурі, є законопроект, який стосується...

ГОЛОВУЮЧИЙ. Юрій Іванович Загородній, позафракційний.

ЗАГОРОДНІЙ Ю.І., голова підкомітету Комітету Верховної Ради України з питань Регламенту, депутатської етики та організації роботи Верховної Ради України (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія «Опозиційна платформа – За життя»). Дякую, Олександр Сергійовичу. Прошу передати слово народній депутатці України Скороход Анні Костянтинівні.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Скороход Анна Костянтинівна. Будь ласка.

СКОРОХОД А.К., член Комітету Верховної Ради України з питань енергетики та житлово-комунальних послуг (одномандатний виборчий округ № 93, Київська область, політична партія «Слуга народу»). У 2004 році 77 гектарів землі Української міської територіальної громади, зокрема села Плютів, були вкрадені шляхом виділення їх на «фунтів»: 49 земельних ділянок біля річки Козинка, це славнозвісна Конча-Заспа. Усупереч закону ними розпорядилася Обухівська районна рада, а потім їх ще передали ТОВ «Ленд-Проект» Львовочкіна. А знаєте, що найцікавіше? Незаконну реєстрацію цих земель здійснював Кривонос Семен Юрійович. А потім цей самий Кривонос Семен Юрійович задля уникнення відповідальності за підкуп виборців усиновив дитину, а через 10 років здав її назад, бо як так, він же Кривонос Семен Юрійович, він же великий антикорупціонер, найкращий і найбільший добросовісний антикорупціонер у цій країні. Тільки для того щоб стати найкращим і найбільшим антикорупціонером, виявляється, треба всиновити дитину, у минулому бути корупціонером і вкрати 77 гектарів землі, до речі, найдорожчої землі в Україні. Це нікого не цікавить? Де наші великі антикорупціонери? Де наші великі борці з корупцією? Де всі ці «українські правди» і таке інше? Де? Язика проковтнули? А чому ви проковтнули язика? Коли вам кажуть про корупцію, у вас її немає, якщо там Семен Юрійович Кривонос. Боже, які ж ви великі антикорупціонери! Та ви найбільші корупціонери в цій країні.

Знаєте, чим відрізняється зарплата в конверті для депутата від зарплати в конверті, яку отримують «соросята» – депутати, представники глобалістів у парламенті? Вони просто отримують її від наших закордонних партнерів і називають це грантами. Ось і вся різниця, ті самі зарплати в конвертах. І хто це все покриває? Семен Юрійович Кривонос – найголовніший антикорупціонер країни, який бореться не так з корупцією, як за владу, тому що треба людей

спорочити, облили гімном, опублікувати «ліві» фотки, відео, а потім сказати: ми боремося з корупцією!

До речі, а що там з нашими з Юлією Володимирівною експертизами? А виявляється, експертизи встановили, що те, що показали, то зліплене. І що ж їм з цим робити? Продовжувати строки досудового слідства, бо ось так зробили і тепер не знає, що з цим робити, наш великий пан Семен Юрійович Кривонос, великий антикорупціонер.

До речі, колеги, ви знаєте, що якщо ви користуєтесь *WhatsApp*, ви великі агенти 007? Бо *WhatsApp* користуються ті, хто хоче уникнути відповідальності за корупцію.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Данило Олександрович Гетманцев. Будь ласка.

ГЕТМАНЦЕВ Д.О., голова Комітету Верховної Ради України з питань фінансів, податкової та митної політики (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія «Слуга народу»). Шановні друзі! За цими політичними дебатами, сварками тощо, хочу повернути вас до реальності, у якій сьогодні опинилася Україна. Країна на грані фінансової катастрофи.

У 2025 році ми не виконали 14 індикаторів плану реформ у межах програми *Ukraine Facility* і через це не отримали 3,9 мільярда євро, причому 300 мільйонів з них згорають повністю в першому кварталі, через декілька днів цього року. За перший квартал ми не виконали жодного з п'яти індикаторів. Відповідно до наших взаємовідносин із Світовим банком, якщо ми не приймемо чотири дуже важливі законопроекти щодо SEPA та залізничного транспорту, ми не отримаємо від них 3,3 мільярда доларів США.

У нас на межі зриву великий репараційний кредит ЄС на 90 мільярдів євро, а також меморандум з Міжнародним валютним фондом, оскільки ми не виконали в березні структурні маяки – відповідні законопроекти уряд не вніс до Верховної Ради. А ми продовжуємо нашу політичну діяльність у стилі УНР у 1918 році. Ми можемо так втратити країну.

Звертаюся до Кабінету Міністрів України. Сьогодні не час ховатися від відповідальності, не час популізму, пошуку популярних рішень на кшталт кешбеку, не час фоток в інстаграм, а час системної праці, євроінтеграції, дерегуляції, пенсійної реформи, аудиту державних видатків та детінізації.

Звертаюся до опозиції, яка класно виконує свою роботу щодо атак на владу. Сьогодні не час рейтингів, розшатування човна і огульної критики влади, а час єднання навколо країни.

Звертаюся до нас, до партії влади. Сьогодні не час внутрішніх розбірок, сварок, втоми, образ, а час пожертви, мужності й відповідальності. Не ми обрали цей час, нас обрав Господь і поклав на нас величезну відповідальність, яку ми маємо нести перед майбутнім, перед нашими дітьми і, безперечно, перед самими

собою, аби не втратити країну, не впасти у прірву фінансової невизначеності. А ми дуже-дуже близькі до неї.

Схаменімося!

ГОЛОВУЮЧИЙ. Костюх.

КОСТЮХ А.В., голова підкомітету Комітету Верховної Ради України з питань енергетики та житлово-комунальних послуг (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія «Слуга народу»). Прошу передати слово Веніславському.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Веніславський Федір Володимирович.

ВЕНІСЛАВСЬКИЙ Ф.В., голова підкомітету Комітету Верховної Ради України з питань національної безпеки, оборони та розвідки (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія «Слуга народу»). Шановний пане головуєчий! Шановні колеги! Шановні громадяни України! З цієї трибуни досить часто лунають звинувачення в тому, що Головнокомандувач Збройних Сил України генерал Сирський не з'являється до Верховної Ради, до Комітету з питань національної безпеки, оборони та розвідки. Так ось я хочу спростувати ці заяви і повідомити, що вчора на закритому засіданні Комітету Верховної Ради України з питань національної безпеки, оборони та розвідки був присутній Головнокомандувач Збройних Сил України генерал Сирський, і він продемонстрував абсолютно точно, детальне володіння оперативною, тактичною й стратегічною ситуацією на полі бою. Багато членів комітету здивувалися, що Головнокомандувач знає реальну ситуацію навколо кожного населеного пункту, де точаться запеклі бої.

Проте зараз я хочу сказати дещо про інше. Учора Головнокомандувач підтвердив, на мій погляд, загальнозрозумілу на сьогодні істину, що російська федерація, яка у 2014 році розпочала війну, а у 2022 році перевела її до повноцінного повномасштабного вторгнення, не змінила своїх планів на повне знищення України, на повне її поневолення. Будь-які законодавчі ініціативи, метою прийняття яких є посилення обороноздатності, обороноспроможності Збройних Сил України, інших складових сектору безпеки і оборони, мають в обов'язковому порядку вноситися до порядку денного пленарних засідань і голосуватися так, як ми з вами демонстрували єдність у голосуваннях щодо сектору безпеки й оборони з перших днів війни.

На превеликий жаль, на сьогодні в парламенті є низка законопроектів, спрямованих саме на посилення сектору безпеки і оборони країни, але вони чомусь не включаються до порядку денного пленарних засідань Верховної Ради України.

Уже, напевно, притчею во язицех став законопроект про Кіберсили Збройних Сил України, який повністю готовий до розгляду в другому читанні

й до прийняття в цілому. Учора генерал Сирський підтвердив, що Збройні Сили потребують закону про Кіберсили, оскільки це посилить спроможності держави і переведе в легальне, законодавче поле діяльність кіберфахівців, які завдають відчутної шкоди ворогу.

Другий законопроект, який пройшов рекомендацію Комітету з питань національної безпеки, оборони та розвідки для включення його до порядку денного, але також не включається, – про Космічні сили. Ворог застосовує проти України засоби ураження з космічними елементами, так званій «Орешнік». Тому протидіяти таким засобам ураження ми можемо лише адекватними силами.

Звертаюся до Погоджувальної ради депутатських фракцій і груп, до керівництва Верховної Ради з проханням включити ці важливі законопроекти до порядку денного, а до колег – проголосувати їх одностайно.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Юлія Володимирівна Тимошенко, фракція «Батьківщина». Будь ласка.

ТИМОШЕНКО Ю.В., член Комітету Верховної Ради України з питань соціальної політики та захисту прав ветеранів (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія Всеукраїнське об'єднання «Батьківщина»). Фракція «Батьківщина». Коли за межами парламенту питають, яка в парламенті України криза, думаю, ніхто на це питання не знає справжньої відповіді. А вона дуже проста: значна кількість народних депутатів розібралася, що те, що називається реформами і реформаторськими законами, у підсумку є просто винищенням України і людей. І, очевидно, ті люди, які нарешті в цьому розібралися, просто припинили за такі закони голосувати.

Хочу подякувати тим, хто більше не підтримує руйнацію суверенітету країни, відібрання ресурсів, можливостей, усіх багатств держави. Дякую тим, хто не підтримує ліквідацію прав і свобод людей. Нарешті я бачу, що в цьому парламенті є такі люди, які готові цьому протистояти.

Є одне з важливих питань, яке, на мій погляд, виглядає як плановий геноцид, – це стосовно пенсіонерів. Дорогі друзі, ви просто вдумайтеся в цю історію. На сьогодні в Україні відповідно до законів, до всіх методологічних матеріалів, до Конституції розмір прожиткового мінімуму становить 7 тисяч 241 гривня. Це та межа, нижче якої згідно з Конституцією України платити заборонено. Це означає, що якщо людині платять менше, вона просто фізіологічно помирає.

Скажіть, будь ласка, хто придумав встановити розмір мінімальної пенсії 2 тисячі 595 гривень? Ви розумієте, що вбиваєте цих людей? Ви свідомо їх просто ліквідуєте. Якщо ви прийняли таку політику ліквідації літніх людей, так ви про це чесно скажіть.

Тому фракція «Батьківщина» підготувала зміни до Державного бюджету України. Законопроект уже внесений у Верховну Раду. Ми пропонуємо вилучити ті 174 мільярди гривень, які корупційно з бюджету передаються Національному банку, а потім списуються на комерційні банки за своїми шахрайськими схемами. Цих коштів вистачить, щоб закрити мінімальну пенсію для пенсіонерів – 7 тисяч 241 гривня. Ви знаєте, сьогодні таких пенсіонерів, які отримують менше розміру прожиткового мінімуму, понад 9 мільйонів. Ми починаємо загальнонаціональний збір петиції до Президента, щоб переглянути розмір мінімальної пенсії. Допоможіть нам.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. В'ятрович Володимир Михайлович.
Олексій Олексійович Гончаренко.

ГОНЧАРЕНКО О.О., член Комітету Верховної Ради України з питань бюджету (одномандатний виборчий округ № 137, Одеська область, самовисуванець). Шановні колеги, щось нас знову небагато! Сподіваюся, депутати ще дійдуть, і ми, нарешті, розглянемо ті питання, які реально важливі.

А сьогодні одне з таких питань – це виживання людей. Я не знаю, чи ви в курсі, як зросли ціни на продукти харчування, і взагалі на все в Україні, за останні декілька місяців. Знаєте, нам кажуть: пальне здорожчало, Близький Схід... Я бачу таку історію. Логіка залізна. Отже, дорожчає пальне – усе дорожчає, пальне дешевшає – а вже нічого не дешевшає, може тільки знову дорожчати.

Щоб ви розуміли, за два місяці ціна на гречку зросла на 59 відсотків. Це вже краще за біткоїн. То можна було купувати гречку два місяці тому і вже 60 відсотків заробити. Уявіть: за два місяці! Це вже абсолютні реалії сьогодення. Уже пачка гречки – це такий солідний подарунок на весілля. Ціни на помідори – на третину. Помідор – це вже не овоч, це статусна річ. Ну, як таке може бути в нашій країні, яка годує весь світ? Сьогодні ми маємо про це говорити і діяти.

А чому так відбувається? Бо роками в цьому залі ігнорувалися всі питання щодо фермерів, щодо села, вводилися якісь поправки, усіма можливими засобами нищили фермерів, витискали із селян усе можливе, а тепер маємо ось такі ціни. Я вам називав і можу продовжити: яблука – на 50 відсотків, яловичина – там на 33 відсотки. Ціна на яйця вже наближається... Пам'ятаєте той шок, коли дізналися, що купували яйця по 17 гривень за одне? Так воно скоро так і коштуватиме. Ціна за десяток яєць уже наближається до 100 гривень, то одне яйце скоро коштуватиме 17 гривень. Нещодавно це було шоком, а сьогодні?

Ми маємо розглянути ситуацію: що реально відбувається в державі, які кроки має зробити наш уряд. Я нічого не чую. Який антикриз від уряду з приводу цього? Що робиться? Що робиться, щоб допомогти тим людям, які на сьогодні потребують такої допомоги? Нічого ми не чуємо, ніяких економічних кроків ми не бачимо. Економічна політика уряду відсутня, програма дій уряду

відсутня, її ніхто так і не затвердив, зате ми чуємо: Ми обрані, ми обрані Господом! На що обрані? Щоб вже добити цю нещасну країну? Те, що відбувається, – це ганьба! Ганьба, що Верховна Рада не розглядає це питання, яке насправді є ключовим, і уряд нічого не робить.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Лаба Михайло Михайлович.

ЛАБА М.М., член Комітету Верховної Ради України з питань бюджету (одномандатний виборчий округ № 70, Закарпатська область, політична партія «Слуга народу»). Вітаю, колеги! Уже декілька днів, тижнів мова йде про кризу. Я сказав би, що це більше управлінська криза, і, дійсно, вона є. Подекуди, коли громадяни, чи представники органів місцевого самоврядування, чи депутати різних рівнів звертаються до центральних органів виконавчої влади, ми завжди спостерігаємо або процес затягування з відповідями, або довгий розгляд звернень, або надання відповідей не по суті. В принципі, не відбувається такої ініціативи щодо підготовки сильних рішень і готовності влади на місцях розглядати питання по суті. Це стосується не лише влади на місцях, а й урядових представництв нашої держави. Тому над цим потрібно працювати. Однак парламент все-таки працює, і на сьомий рік нашої роботи, колеги, відчувається, що кожному з нас наболіло саме те, що строки розгляду тих чи інших питань завжди затягують по декілька років. Ти звертаєшся з питанням вирішити проблему свого регіону, а ми як мажоритарники звикли працювати з людьми і розуміємо, що ті чи інші питання складні й непрості. Будучи у провладній фракції, кожен з нас розуміє, що хоче допомогти тому урядовцю вирішити ті чи інші питання.

Сьогодні серед наболілих питань – це, звісно, заробітна плата військовослужбовців. Користуючись нагодою, хочу привітати нацгвардійців з їхнім професійним святом. Спасибі вам за працю. Зокрема, хочу привітати 26-й окремий Закарпатський полк Національної гвардії України й подякувати за потужну роботу, комунікацію й обороноздатність нашої держави. Спасибі вам, наші герої.

Хочу сказати, що 20 тисяч гривень – це дуже мала заробітна плата для наших військових, де вони не знаходилися б. Давайте попрацюємо над її збільшенням. Я вважаю, треба вийти, як мінімум, на 30 тисяч гривень.

Шановні представники уряду, давайте шукати разом. Звертаюся й до міністра фінансів, до Михайла Федорова, до Клименка, з тим, щоб вони переглянули структуру нарахування цих виплат для військових, щоб вони отримували не менше 30 тисяч гривень. Подавайте пропозиції до бюджетного комітету, до Мінфіну... Я не бачу ініціативи. Дайте військовослужбовцям нарахування щодо сплати за оренду житла. Це важливо, тому що не всі проживають там, де несуть службу.

Слава Україні!

ГОЛОВУЮЧИЙ. Літвінов, фракція «Слуга народу».

ЛІТВІНОВ О.М., голова підкомітету Комітету Верховної Ради України з питань організації державної влади, місцевого самоврядування, регіонального розвитку та містобудування (одномандатний виборчий округ № 178, Харківська область, політична партія «Слуга народу»). Олександрє Сергійовичу, прошу передати слово Борзовій Ірині.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Ірина Борзова. Будь ласка.

БОРЗОВА І.Н., голова підкомітету Комітету Верховної Ради України з питань молоді і спорту (одномандатний виборчий округ № 14, Вінницька область, політична партія «Слуга народу»). Вітаю, шановні українці! Тримаю в руках звернення батьків, діти яких навчаються у старших класах. Нещодавно отримала звернення від батьків, діти яких навчаються у Войнашівському ліцеї, що в Барській громаді на Вінниччині, у якому вони просять допомогти, щоб їхні діти завершили навчання у рідній школі, у 2026 році перейшли в 10-й клас і там же отримати атестати, тому що діти, які пішли до школи у 2017 році, насправді мають на це право. Ці учні навчалися не за програмою НУШ, але мають повне право продовжити навчання в 10-11 класах, завершити його саме за старою 11-річною системою і отримати атестати у своїх навчальних закладах.

Держава не може змінювати правила для дітей на фініші. До того ж чинне законодавство не дає сьогодні підстав, а саме стаття 32 Закону України «Про повну загальну середню освіту». Тому заклади освіти сьогодні не можуть відмовляти батькам дітей та учням, які навчаються сьогодні у 9-х класах, у переведенні дітей до 10-го класу. Упевнена, що мої колеги також отримують такі звернення, тож ми об'єднаємо зусилля і внесемо певні зміни до законодавства.

Реформа освіти рухається, і вона є правильною, але в її реалізації виникають проблеми. Наприклад, у невеликих громадах планується створення академічних ліцеїв, але всього по одному, а це вимагає того, що дітей потрібно буде підвозити до цих ліцеїв. На сьогодні ми вже маємо проблему зі шкільними автобусами – їх не вистачає, особливо в сільській місцевості, ми бачимо стан доріг.

Тому потрібно збільшити субвенції саме на придбання шкільних автобусів, забезпечити, щоб в майбутніх академічних ліцеях був пансіон, тому що саме це передбачено в законі України і це допоможе тим дітям, які сьогодні проживають у віддалених місцевостях.

Закликаю всіх батьків, щоб вони не...

ГОЛОВУЮЧИЙ. Завершальний виступ – Дмитро Олександрович Разумков.

РАЗУМКОВ Д.О., народний депутат України (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія «Слуга народу»). Дивіться, ну, реально «кров з очей». На цю трибуну виходять представники головного фіскала держави і починають розповідати, що вони «обрані». Ну, такі «недороблені «немо», які, мабуть, перед виступом з трибуни одразу ці «дві пігулки» й проковтнули. Паралельно ще й розповідають, що Бог на них поклав...

Хочу вас заспокоїти: це не Бог на вас поклав, це поклали ви на українське суспільство, коли вводили податки, вводили те, що сьогодні на стелі від 30 до 47 відсотків – це ті податки, які ви забираєте в українського бізнесу, в українського громадянина. Це ті кошти, які вимиваються з державного бюджету.

Ви розповідаєте, що треба прийняти податкові зміни до Державного бюджету тому, що вимагає МВФ. Так ви ж самі заклали це в Державному бюджеті, люди вас не просили цього робити. Ви забуваєте людям сказати, що за всі роки війни, з 2022 року по 2025 рік, ви дурно витратили лише на обслуговування тих кредитів, які понабирали, 1,3 трильйона гривень, що співмірно з Державним бюджетом України на 2021 рік.

Ви робите все для знищення українського бізнесу. Ви запхали язика в одне місце, коли був скандал по «Міндічгейту». Чого ж ви мовчали про «двушечку на москву»? Що ж ви мовчали про те, що відбувається з об'єктами критичної інфраструктури, які були зруйновані, що на це з державного бюджету витрачалися мільярди гривень, що ті кошти фактично просто розікрали? Усіх це влаштовувало. Що ж ви разом з владою підтримували купівлю російських атомних блоків у Болгарії – дві цистерни, на які мали витратити 600 мільйонів доларів США, які просто тут валялися б? Лише завдяки тому, що опозиція, про яку ви сьогодні розповідаєте, зробила все, щоб цього не було, щоб не можна було витратити мільярди українських гривень фактично на повітря, тому що це не запрацювало б. Ви купували сміття, яке не можна було поставити на нашій Хмельницькій АЕС.

На початку повномасштабки ви розповідали, що не підвищуватимете податків, тарифів на комунальні послуги для наших громадян. Тариф на електроенергію збільшили у три рази. Лише за останній місяць вартість пального зросла фактично на 70 відсотків. І це результат вашої роботи, ваших акцизів, вашого ПДВ, ваших авансових платежів. Ви боретеся не з корупцією та контрабандою, а з українським суспільством, з українськими військовими, яким не підвищуєте зарплати, з українськими пенсіонерами, яким також не підвищуєте пенсій, з українськими вчителями та медиками, які сьогодні ледь виживають, з Україною, замість того щоб боротися з ворогами.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Залишилося ще два виступи народних депутатів відповідно до заяви з проханням оголосити перерву, яку готові замінити на виступ, від депутатської групи «Партія «За майбутнє» та депутатської фракції «Батьківщина». Антон Яценко, 3 хвилини.

ЯЦЕНКО А.В., член Комітету Верховної Ради України з питань організації державної влади, місцевого самоврядування, регіонального розвитку та містобудування (одномандатний виборчий округ № 200, Черкаська область, самовисуванець). Шановні колеги! Як співголова міжфракційного депутатського об'єднання звертаюся до вас щодо питання збереження закладів освіти та недопущення розкрадання їхнього майна. На сьогодні міністром освіти і науки України, на жаль, створено абсолютно бандитську, корупційну схему знищення вищих навчальних закладів, зокрема рейдерства шляхом приєднання одних вузів до інших. Уже дев'ять вузів потрапили під таку річ. Наприклад, Одеський державний екологічний університет та Одеську юридичну академію приєднали до Одеського національного університету імені І.І. Мечникова. Кам'янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка приєднали до Подільського державного університету, і багато інших випадків: Ужгород, Умань тощо.

Бандити викупляють посади ректорів. Спочатку університети об'єднують, потім закривають їхні корпуси, землі розкрадають. З метою реалізації цієї схеми 6 вересня 2024 року була прийнята постанова Кабінету Міністрів України № 1029, згідно з якою проводиться експеримент: ректора обирає не вчена рада, а фактично – наглядова рада, яка формується Міносвіти. На жаль, до цих наглядових рад уже увійшли навіть наші колеги, які, як кажуть, погналися за довгим карбованцем та задіяні в корупційних схемах.

Логіка приєднання не має нічого спільного з наукою, з академічною освітою, йдеться лише про майно: де є земля, або прибережна зона, або великі корпуси, як в Умані, де на посаді ректора зараз перебуває людина місцевого мафіозі, такого собі Дикуна.

Міністр Лісовий фактично повністю знищує ті вузи, які пройшли Першу світову війну, різні революції, Другу світову війну і вижили, а зараз він їх просто знищує, до того ж системно, корпуси передаються в оренду на 49 років, потім землі нелегально обробляються тощо.

Сьогодні я ще раз порушуватиму питання, щоб викликати міністра освіти і науки України, нехай він прозвітує в залі про свої оборудки.

Насамперед хочу звернутися до фракції «Слуга народу». Більшість із вас, як-то кажуть, не в темі і не в долі щодо цього питання, і ви не маєте нести політичну відповідальність за цього негідника. Давайте його викличемо, а потім розглянемо питання щодо його відставки. Ну, не можна майно половини вузів, ось так знищувати, ще й під час війни. Це неподобство. Давайте спільно це питання владнаємо, скасуємо всі ті експерименти, об'єднання і «прочую дичь».

Звертаюся також до Президента: втрутьтеся, будь ласка, в ситуацію...

ГОЛОВУЮЧИЙ. Ще депутати просять оголосити перерву, яку готові замінити на виступ. Лариса Миколаївна Білозір, Павло Бакунець, Оксана Савчук. Будь ласка.

САВЧУК О.В., голова підкомітету Комітету Верховної Ради України з питань транспорту та інфраструктури (одномандатний виборчий округ № 83, Івано-Франківська область, політична партія Всеукраїнське об'єднання «Свобода»). Дорогі колеги, сьогодні я хочу звернутися до всіх, тому що це питання стосується кожного з вас. Сьогодні ми говоримо, що в освіті діються страшні експерименти. Ці експерименти, це ніякі не реформи. Є лише надія на батьків, які стукають у кожні двері, але їх не чує ані Міністерство освіти і науки, ані міністри, жоден з яких ні дня не працював у школі. Їх не чують мерії, їх не чують профспілки, їх не чують деколи і директори. Проте я хочу, щоб їх почув кожен із вас, тому що це наша відповідальність.

З різних регіонів України лунає маса звернень. З Борщівської громади: припинено набір дітей у перші класи. Вінниця, Болехівщина, інші міста – усі кричать, що діти не можуть навчатися. Освіта – це не фундамент, це насамперед національна ідентичність. Давайте збережемо нашу освіту від критичних реформ.

БАКУНЕЦЬ П.А., член Комітету Верховної Ради України з питань бюджету (одномандатний виборчий округ № 122, Львівська область, політична партія «Об'єднання «Самопоміч»). Так, батьки в селах обурені тим, що дітям не дають доучитися 10-11-й класи в їхній рідній школі. І поки мери мовчазливо вислуховують батьків, керівники відділів освіти витрачають здоров'я, щоб пояснити цю безглузду реформу. Ми заявляємо, що НУШ – це однозначно дуже погано для села.

До нас приходили із Наконечнянського, Краковецького, Середкевицького закладів загальної середньої освіти, що на Львівщині, з такою самою проблемою. На жаль, місцеве самоврядування не почуло батьків, і плачуть. Сьогодні я спілкувався з дітьми зі шкіл районних центрів. Вони також хочуть доучитися і отримати Свідоцтво про здобуття повної загальної середньої освіти саме у своїй школі. І це можливо, ми даємо реальні кроки.

БІЛОЗІР Л.М., голова підкомітету Комітету Верховної Ради України з питань організації державної влади, місцевого самоврядування, регіонального розвитку та містобудування (одномандатний виборчий округ № 15, Вінницька область, самовисуванець). Шановні колеги! Шановні українці! Щойно ми разом з 35 колегами зареєстрували законопроект, який дасть можливість нашим дітям, особливо із сільської місцевості, завершити навчання у 9-10-х класах у своїх школах, тому що згідно із сьогоднішньою реформою вони не зможуть цього зробити.

Тож дуже вас прошу долучитися до наступного засідання Погоджувальної ради депутатських фракцій і груп і включити цей законопроект до порядку денного, щоб сьогоднішні дев'ятикласники та десятикласники із сільської місцевості, з невеличких шкіл, змогли доучитися у своїх школах, а не були

викинути просто на вулицю без можливості нормального довозу, без нормальних доріг і без нормальної мережі ліцеїв.

Прошу доєднатися і підтримати дітей та батьків.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Ще одна заява щодо оголошення перерви, яку готові замінити на виступ, від депутатської фракції «Слуга народу» та депутатської групи «Платформа за життя та мир». Камельчук, будь ласка.

КАМЕЛЬЧУК Ю.О., член Комітету Верховної Ради України з питань енергетики та житлово-комунальних послуг (одномандатний виборчий округ № 124, Львівська область, політична партія «Слуга народу»). Добрий день, шановні колеги! Важливе питання, яке стосується кожного з нас, а також як заходу, так і сходу країни. Усім відомий вислів «надія помирає останньою». В уряді з'явилася нова стратегія – зробити так, щоб надія померла однією з перших. За рішенням нового міністра енергетики, який не зовсім новий, ми його добре знаємо, – Дениса Анатолійовича Шмигала, і за рішенням його заступниці пані Валентини Москаленко ПрАТ «Шахта «Надія», яка знаходиться конкретно в моєму виборчому окрузі № 124, має піти «під ніж». Я поважаю їх як спеціалістів, але як спеціалістів я не раз їх запрошував відвідати округ, подивитися на власні очі на Львівсько-Волинський вугільний басейн, подивитися в очі шахтарям, більшість з яких служить на сході країни, щодня захищає нас, ризикуючи своїм життям, вже багато й загинули. Коли вони повернуться додому, їм ніде буде працювати, тому що просто не залишиться робочих місць.

Стратегія Міністерства енергетики України – до кінця року «зарізати» всі державні шахти, передати їх Фонду державного майна України, який не має ані спеціалістів, ані досвіду управління подібними підприємствами, потім «зарізати» фінансування цих шахт і назавжди позбутися можливості на державних шахтах розвивати мільйони, десятки мільйонів тонн вугільних запасів.

На кожній із шахт Львівсько-Волинського вугільного басейну запасів вугілля є мінімум на 10 років, на окремих – на 50 років. Державне підприємство «Львіввугілля» знову передається під вплив львівського, хочеться назвати його, очільника Львівської облдержадміністрації, але чомусь підвертається слово «губернатора», пана Максима Козицького і його радника із сільськогосподарських (увага!) питань Ореста Кавецького. Можливо, він зараз стане більш відомим на всю країну, але ця людина, батько якого працював з рейдерськими компаніями, які захопили найбільші будівлі у Львові, уже втретє рейдерством захоплює ДП «Львіввугілля», підставляючи генерального директора. Звичайно, нехай з цим розбираються правоохоронні органи, але вже зараз він каже, що це його політична перемога. Війна ще не закінчилася, а він разом з Максимом Козицьким уже готуються до виборів.

Підприємство «Львіввугілля» уже призупиняє роботу двох шахт, але шахти треба врятувати, це робочі місця. Шахтарі мають право на цю роботу, а енергетична галузь, енергогенерація без теплогенерації в Україні просто не виживе. Давайте врятуємо шахти і робочі місця шахтарів.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Яценко – з процедури.

ЯЦЕНКО А.В. Колеги, щойно ми говорили про освіту. Давайте все-таки викличемо до Верховної Ради Оксена Лісового, нехай прозвітує про свої обладнання щодо об'єднання вузів, щодо закладів середньої освіти та інших неподобств, які сьогодні кояться в Міністерстві освіти і науки. Пропоную зараз це проголосувати.

Звертаюся до «слуг»: ну, не беріть ви на себе відповідальність за цього, вибачте, кадра. Давайте голосувати, щоб викликати його до залу. Прошу підтримати.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Ставлю на голосування пропозицію Антона Володимировича Яценка, яку він щойно озвучив. Прошу голосувати.

«За» – 124.

Рішення не прийнято.

Олексій Кучеренко. Будь ласка.

КУЧЕРЕНКО О.Ю., перший заступник голови Комітету Верховної Ради України з питань енергетики та житлово-комунальних послуг (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія *Всеукраїнське об'єднання «Батьківщина»*). Фракція «Батьківщина». Шановні колеги, прошу уважно послухати. Я разом з колегою Гриб учора брав участь у черговому засіданні штабу щодо підготовки до зими. Є системна проблема величезних боргів, які накопичилися в теплокомуненерго перед НАК «Нафтогаз України». Заборгували 115 мільярдів гривень. Різниця в тарифах, яку заборгувала держава, – 75 мільярдів гривень. Ви навіть не можете уявити, які можуть бути наслідки, якщо уряд виявиться неспроможним розв'язати цю проблему. Блокуються рахунки, припиняється постачання газу і тепла, і це нас очікує майбутньої зими.

Благаю зібратися на засіданні Погоджувальної ради депутатських фракцій і груп, бо розгляд цих питань в залі неефективний, не дає відповіді. Питайте у Прем'єр-міністра чи є в неї план дій щодо розв'язання цієї проблеми.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Юлія Володимирівна Тимошенко – з процедури. Будь ласка.

ТИМОШЕНКО Ю.В. Фракція «Батьківщина». Шановні колеги, скажіть, будь ласка, чи є взагалі совість у цього уряду, у цієї влади? За мінімально допустимої пенсії 7 тисяч 241 гривня (це фізіологічний мінімум, нижче якого пенсіонерам платити не можна за законом) сьогодні вони встановили розмір мінімальної пенсії 2 тисячі 595 гривень. Це смерть, це ліквідація літніх людей. Хто-небудь подумав, як їм живеться на ці гроші, як вони купують ліки, їжу, як сплачують комунальні послуги? Уявляєте, ви своїми рішеннями просто вбиваєте людей, які знаходяться за межею оцієї цифри – 7 тисяч 241 гривня, а це понад 9 мільйонів пенсіонерів.

Вимагаємо викликати до сесійного залу міністра фінансів і доповісти, як...

ГОЛОВУЮЧИЙ. Тобто відповідно до статті Регламенту ви хочете викликати міністра фінансів? Я правильно зрозумів? О'кей.

Ставлю на голосування пропозицію Юлії Володимирівни Тимошенко, яку вона щойно озвучила. Прошу голосувати.

«За» – 122.

Рішення не прийнято.

Слово надається Вікторії Гриб. Будь ласка.

ГРИБ В.О., голова підкомітету Комітету Верховної Ради України з питань енергетики та житлово-комунальних послуг (одномандатний виборчий округ № 105, Луганська область, політична партія «Опозиційний блок»). Шановні колеги! Як уже сказав Олексій Юрійович Кучеренко, дійсно, учора відбулося засідання антикризового штабу, на якому казали, що вже пройшли опалювальний сезон. Хочу сказати, що ми його ледве проповзли на брусі. На засіданні порушували питання: що робити з паливною кризою, яка є в країні? На місцевому рівні ці питання вирішувати неможливо, дійсно, є борги теплокомуненерго.

Тому прошу зараз ще раз поставити на голосування пропозицію про виклик міністра фінансів. Тому що це міністерство насамперед блокує всі ініціативи Міністерства енергетики і Міністерства розвитку громад та територій України. Прошу поставити на голосування пропозицію щодо запрошення міністра фінансів, щоб поставити йому запитання з приводу того, чому він блокує підготовку до наступного опалювального сезону, а також чому він блокує проходження сезону...

ГОЛОВУЮЧИЙ. Пані Вікторіє, Верховна Рада вже визначилася саме щодо виклику міністра фінансів, тому вам треба трохи переформулювати запитання, тоді я зможу поставити його на голосування.

Михайло Михайлович Цимбалюк. Будь ласка.

ЦИМБАЛЮК М.М., перший заступник голови Комітету Верховної Ради України з питань соціальної політики та захисту прав ветеранів

(загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія Всеукраїнське об'єднання «Батьківщина»). Дякую. Шановні колеги, прошу уваги! Сьогодні і попередньо багато говорили про захист дітей, про навчання в школах. На Рівненщині закривають школи з окремими видами навчання і виховання дітей з певними вадами здоров'я.

Через те є пропозиція запросити на наступний вівторок на 12 годину Уповноваженого з прав дитини, але за окремою процедурою: інформація – 5 хвилин, потім запитання від кожної фракції і відповідь, і тоді ми зрозуміємо, як Уповноважений з прав дитини дивиться на всі реформи не лише в освіті, у навчанні, а й у дошкільній та спеціальній освіті. Тобто не руйнувати, а спочатку підготувати школи та інші навчальні заклади.

Колеги, прошу підтримати.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Ставлю на голосування пропозицію Цимбалюка Михайла Михайловича, яку він щойно озвучив. Прошу голосувати.

«За» – 144.

Далі пропозиція з процедури Олександра Сергійовича Бакумова. Прошу уважно її послухати.

БАКУМОВ О.С., голова підкомітету Комітету Верховної Ради України з питань правоохоронної діяльності *(одномандатний виборчий округ № 173, Харківська область, політична партія «Слуга народу»)*. Шановний пане головуєчий, шановні колеги народні депутати України! Я вношу пропозицію змінити черговість розгляду питань порядку денного і зараз перейти до розгляду проекту Постанови «Про утворення Тимчасової слідчої комісії Верховної Ради України з питань розслідування можливих протиправних дій посадових осіб органів державної влади, інших державних органів та суб'єктів господарювання державного сектору економіки, що могли завдати шкоди економічній безпеці України» ([№ 15079](#)), який розглянути без обговорення, і потім перейти до розгляду наступного проекту Постанови «Про звіт Тимчасової слідчої комісії Верховної Ради України з питань розслідування можливих порушень законодавства України при здійсненні заходів з оборони держави» ([№ 15083](#)).

Шановні колеги, є попередньо узгоджена позиція з лідерами депутатських фракцій і груп, я просив би вас підтримати цю пропозицію. Давайте проголосуємо і підтримаємо наші тимчасові слідчі комісії.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Ставлю на голосування пропозицію Олександра Сергійовича Бакумова. Прошу голосувати.

«За» – 192.

Колеги, така ідея не набрала необхідної кількості голосів для підтримки, тому рухаємося за порядком денним. Проте спочатку проведемо сигнальне голосування, як ми любимо.

Шановні колеги, відповідно до статті 28 Регламенту Верховної Ради України перед початком розгляду питань порядку денного пропоную провести сигнальне голосування. Перед голосуванням прошу народних депутатів перевірити наявність вашої особистої картки у пульті, що знаходиться на вашому робочому місці. Нагадую, необхідно одночасно утримувати сенсорну кнопку та зелену кнопку «За» до появи результатів голосування на табло.

Прошу взяти участь у сигнальному голосуванні.

«За» – 234.

Прошу показати по фракціях і групах.

Шановні колеги, перше питання порядку денного на сьогодні – проект Закону «Про ратифікацію Угоди між Кабінетом Міністрів України та Федеральною Радою Швейцарії щодо співробітництва у процесі відновлення України» ([№ 0348](#)). Пропоную розглянути це питання за скороченою процедурою. Прошу голосувати.

«За» – 212.

Рішення прийнято.

Для доповіді від авторів запрошується заступник міністра економіки, довкілля та сільського господарства України Безкаравайний Ігор Володимирович. Будь ласка.

БЕЗКАРАВАЙНИЙ І.В., заступник міністра економіки, довкілля та сільського господарства України. Шановний головуєчий! Шановні народні депутати! На ваш розгляд вноситься проект Закону «Про ратифікацію Угоди між Кабінетом Міністрів України та Федеральною Радою Швейцарії щодо співробітництва у процесі відновлення України». Законопроект розроблено з метою здійснення внутрішньодержавних процедур, необхідних для набрання чинності Угоди між Кабінетом Міністрів України та Федеральною Радою Швейцарії щодо співробітництва у сфері відновлення України, що була вчинена 10 липня 2025 року в місті Римі.

Ратифікація угоди дасть змогу залучити підтримку Швейцарії у відновленні України шляхом безповоротної фінансової та технічної допомоги для придбання товарів і послуг у швейцарських компаній для проектів з відновлення, головним чином з метою зміцнення державних послуг у таких секторах як енергетика, транспорт і мобільність, машинобудування для

виробничих процесів, будівництво, водопостачання, запобігання і реагування на надзвичайні ситуації або в інших секторах відповідно до потреб і пріоритетів України. Сума фінансової допомоги повідомляється на початку кожного бюджетного року. У цьому році це приблизно 150 мільйонів швейцарських франків.

Угода набирає чинності з дати отримання останнього письмового повідомлення, яким одна сторона через дипломатичні канали інформує іншу сторону про завершення внутрішніх процедур ратифікації, необхідних для набрання чинності цієї угоди.

Шановні народні депутати, прошу підтримати.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Для співдоповіді запрошується голова Комітету з питань зовнішньої політики та міжпарламентського співробітництва Олександр Олександрович Мережко. Будь ласка.

МЕРЕЖКО О.О., голова Комітету Верховної Ради України з питань зовнішньої політики та міжпарламентського співробітництва (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія «Слуга народу»). Шановні колеги! Іноді можна почути, що міжнародне право помирає або померло. Насправді воно продовжує жити і свідченням цього є той факт, що ми продовжуємо ратифікувати важливі міжнародні договори.

Комітет з питань зовнішньої політики та міжпарламентського співробітництва на своєму засіданні 26 листопада 2025 року розглянув проект Закону «Про ратифікацію Угоди між Кабінетом Міністрів України та Федеральною Радою Швейцарії щодо співробітництва у процесі відновлення України» і ухвалив рішення рекомендувати Верховній Раді України прийняти його за основу та в цілому з урахуванням техніко-юридичних правок.

Законопроект розроблено з метою здійснення внутрішньодержавних процедур, необхідних для набрання чинності Угодою між Кабінетом Міністрів України та Федеральною Радою Швейцарії щодо співробітництва у процесі відновлення України, що дозволить залучити підтримку Швейцарії у відновленні України шляхом безповоротної фінансової та технічної допомоги для придбання товарів і послуг у швейцарських компаній для проектів з відновлення, головним чином з метою зміцнення державних послуг у таких секторах, як енергетика, транспорт і мобільність, машинобудування для виробничих процесів, будівництво, водопостачання, запобігання і реагування на надзвичайні ситуації або в інших секторах відповідно до потреб і пріоритетів України. Сума фінансової допомоги повідомляється на початку кожного бюджетного року. Реалізація угоди забезпечить пришвидшення відновлення України.

Тож, шановні колеги, прошу підтримати рішення Комітету з питань зовнішньої політики та міжпарламентського співробітництва та прийняти проект

Закону «Про ратифікацію Угоди між Кабінетом Міністрів України та Федеральною Радою Швейцарії щодо співробітництва у процесі відновлення України» за основу та в цілому з урахуванням техніко-юридичних правок.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Прошу записатися на обговорення: два – за, два – проти.

Гевко, фракція «Слуга народу».

ГЕВКО В.Л., заступник голови Комітету Верховної Ради України з питань бюджету (одномандатний виборчий округ № 167, Тернопільська область, політична партія «Слуга народу»). Попрошу передати слово Копиленку.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Олександр Любимович Копиленко. Будь ласка.

КОПИЛЕНКО О.Л., заступник голови Комітету Верховної Ради України з питань зовнішньої політики та міжпарламентського співробітництва (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія «Слуга народу»). Шановна президіє! Шановні колеги! Наша фракція підтримує цей законопроект. Усе, що сказав голова комітету, абсолютно відповідає дійсності, необхідності й доцільності.

Два знакових слова – це «повоєнне відновлення» і «Швейцарія», яка є нашим надійним дружнім партнером. Однак з урахуванням нинішніх обставин, або того, що Михайло Грушевський називав «біжучою хвилею», пропоную дещо відійти від сталого шаблону розгляду, а потім існування подібних законів, які після ратифікації стають, умовно кажучи, нашими нерідними дітьми, не забувати, що Верховна Рада має потужне конституційне право парламентського контролю, і повернутися до того, як реалізуються подібні ратифікації, особливо, коли йдеться про безповоротну фінансову допомогу, щоб не було тих ситуацій, які зараз хвилюють наше суспільство. У цілому ми підтримуємо таку ідею.

Спасибі.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Ірина Володимирівна Геращенко, фракція «Європейська солідарність».

ГЕРАЩЕНКО І.В., член Комітету Верховної Ради України з питань зовнішньої політики та міжпарламентського співробітництва (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія «Європейська солідарність»). Дорогі українці! Сьогодні бюджет України на 50 відсотків залежить від наших міжнародних партнерів. В умовах, коли Сполучені Штати Америки фактично припинили фінансову допомогу, нашим головним донором є Європейський Союз, долучаються й інші країни.

Безумовно, від імені Верховної Ради України ми дякуємо Швейцарії за цей грант, за безповоротну фінансову допомогу. Водночас, наша фракція має добру традицію щодо зустрічей з послами країн ЄС, країн G7, інших країн, які сьогодні допомагають Україні, і ми чуємо дуже чіткі сигнали занепокоєння: по-перше – корупцією, по-друге – наші партнери хочуть бачити прозорий розподіл коштів і контроль, інакше таких ратифікацій буде менше, і нам не даватимуть не те що безповоротну фінансову допомогу, гранти, нам не даватимуть й донорську допомогу, кредити.

Наша команда, зокрема Ніна Южаніна, проаналізувала бюджет за минулі місяці. Чи знаєте ви, що нинішнім урядом було витрачено 100 мільярдів гривень, як з власної кишені? Ці кошти пішли не на армію, не на медиків, не на освітян, а на ті речі, які є, ну, дрімучим, безпардонним, нахабним популізмом і просто розкраданням грошей бюджету країни, яка воює. Це не лише кешбеки, марафони, це купа інших, ось так захованих у Державному бюджеті стрічечок, які йдуть просто на корупцію. Наші партнери це дуже чітко бачать, і насправді без переформатування коаліції, без створення інтелектуального, професійного, фахового уряду національної єдності, де буде відповідальність за кожну копійку, ми втратимо економіку держави.

Тому ми, безумовно, підтримаємо ратифікацію цієї...

ГОЛОВУЮЧИЙ. Колтунович, група «Платформа за життя та мир».

КОЛТУНОВИЧ О.С., голова підкомітету Комітету Верховної Ради України з питань економічного розвитку (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія «Опозиційна платформа – За життя»). Дякую. Шановний головуючий! Шановні колеги, наша депутатська група підтримає проект ратифікації Угоди з Швейцарською Конфедерацією. Однак хочу звернути увагу Кабінету Міністрів України, наскільки Швейцарія відстоює свої національні інтереси, що, даючи технічну допомогу Україні, прописує в угоді, щоб придбання товарів і послуг відбувалося саме у швейцарських компаній. Тобто це важливий момент, який полягає в локалізації, у політиці протекціонізму і загалом імпортозаміщенні, якщо говорити про цю велику зовнішньоекономічну тріаду, як її ще називають. Тобто це важливий момент, щоб нинішній Кабінет Міністрів України в подальших зовнішньоекономічних угодах звертав увагу на: локалізація виробництва – в Україні, придбання українських товарів і послуг, виконання робіт всередині України. Це перше.

Другий важливий момент угоди, на який ми також хочемо звернути увагу, – сектор енергетики, транспорту і мобільності, машинобудування. Особливо актуальне питання енергетики, оскільки підготовка до нового опалювального сезону має розпочатися негайно. Питання жовтня-листопада 2026 року не за горами, і ми знову опинимося в тій ситуації, в якій були в той опалювальний сезон, який вже пройшли. Тому підготовка, підтримка і модернізація

енергетичної інфраструктури, фінансування цих проектів має бути також у пріоритеті в найближчих півроку.

І третє, на що я хочу звернути увагу, – це ті зовнішньоекономічні угоди, які підписує Кабінет Міністрів України. Головна мета – збільшення експорту товарів та послуг України і зменшення від’ємного сальдо зовнішньоторговельного балансу, яке за підсумками минулого року становило мінус 44,5 мільярда доларів США. Це критична цифра і для торговельного балансу, і для платіжного балансу, і загалом для економіки на макрорівні. Тому питання цих зовнішньоекономічних проблем має бути врегульоване вже найближчим часом.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Михайло Михайлович Цимбалюк. Будь ласка.

ЦИМБАЛЮК М.М. Прошу передати слово Валентину Наливайченку.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Валентин Наливайченко.

Запросіть, будь ласка, народних депутатів до залу, переходитимемо до голосування.

НАЛИВАЙЧЕНКО В.О., секретар Комітету Верховної Ради України з питань інтеграції України до Європейського Союзу (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія Всеукраїнське об’єднання «Батьківщина»). Шановні пані та панове! Дорогі наші захисники! Фракція «Батьківщина» виступає не просто за ратифікацію цієї угоди з Швейцарською Конфедерацією, ми виступаємо за те, щоб уряд зняв гальма байдужості, оприлюднив і направив безпосередньо місцевим громадам цю безповоротну фінансову допомогу Швейцарської Конфедерації. Такі проекти є в Миколаєві та в Миколаївській області. Швейцарія надала вже 1,7 мільйона швейцарських франків, щоб успішно запрацювала система відновлення водопостачання, щоб працювали сонячні панелі, щоб жителі Миколаєві та області мали питну воду. Проте такі проекти можна й треба поширювати на всю Україну, а ратифікація цієї угоди залучить таку допомогу для всіх українців, для кожної української громади.

У чому важливість співпраці з Швейцарією? Вдумайтесь! Уряд Швейцарії складається із семи членів, а вони вже затвердили допомогу Україні, подовжили на наступний рік статус захисту кожному українцю на території Швейцарії. Час і українському уряду визначитися, профінансувати, а головне – опублікувати і дати доступ до всієї міжнародної допомоги безпосередньо громадам і громадянам України. Так має працювати уряд під час війни, і ми цінуємо допомогу наших міжнародних партнерів громадянам України.

Слава Україні!

ГОЛОВУЮЧИЙ. Шановні колеги, усі бажаючі від депутатських фракцій і груп виступили, переходимо до прийняття рішення.

Ставлю на голосування пропозицію про прийняття проекту Закону «Про ратифікацію Угоди між Кабінетом Міністрів України та Федеральною Радою Швейцарії щодо співробітництва у процесі відновлення України» ([№ 0348](#)) за основу і в цілому з необхідними техніко-юридичними правками. Прошу голосувати.

«За» – 287.

Рішення прийнято.

Прошу показати по фракціях і групах.

Я так розумію, у нас зараз будуть пропозиції з процедури.

Ярослав Іванович Железняк. Будь ласка.

ЖЕЛЕЗНЯК Я.І., *перший заступник голови Комітету Верховної Ради України з питань фінансів, податкової та митної політики (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія «Голос»).* Пане головуючий, шановні колеги! У мене буде пропозиція, сподіваюся, я її обговорив зі всіма фракціями і групами, яка не потребує часу, а саме підняти в порядку денному і розглянути проект постанови [№ 15079](#) щодо створення ТСК без обговорення. Це технічний проект, на це потрібно 150 голосів, тому прохання просто підтримати і пройти це питання.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Так, але саме для перенесення розгляду потрібно 226 голосів.

Ставлю на голосування пропозицію Ярослава Івановича Железняка про перехід до розгляду питання № 15079, яке має розглядатися без обговорення. Прошу голосувати.

«За» – 186.

Рішення не прийнято.

Бакумов Олександр Сергійович. Будь ласка. Спробуємо вашу пропозицію окремо теж...

БАКУМОВ О.С. Шановний пане головуючий, шановні колеги, дозвольте ще раз запропонувати змінити черговість розгляду питань порядку денного і розглянути зараз проект Постанови «Про звіт Тимчасової слідчої комісії Верховної Ради України з питань розслідування можливих порушень законодавства України при здійсненні заходів з оборони держави» ([№ 15083](#)).

Дякую за увагу.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Зберігайте, будь ласка, порядок у сесійному залі, шановні керівники монобільшості.

Ставлю на голосування пропозицію Олександра Сергійовича Бакумова про перехід до розгляду проекту постанови щодо звіту ТСК (№ 15083). Прошу голосувати.

«За» – 222.

Рішення не прийнято.

Наступне питання порядку денного – проект Закону «Про внесення змін до Закону України «Про фізичну культуру і спорт» щодо визначення загальних засад впровадження та адміністрування публічних електронних реєстрів та інформаційно-комунікаційних систем» ([№ 13648](#)).

Ставлю на голосування пропозицію про розгляд цього питання за скороченою процедурою. Прошу голосувати.

«За» – 216.

Рішення прийнято.

Для доповіді від авторів запрошується міністр молоді та спорту України Матвій Вікторович Бідний, 2 хвилини. Будь ласка.

БІДНИЙ М.В., *міністр молоді та спорту України.* Шановні народні депутати! Це достатньо технічний, але дуже важливий акт, покликаний забезпечити умови для створення, впровадження та використання електронних реєстрів, інформаційно-комунікаційних систем та сервісів, інформаційних ресурсів, електронних реєстрів для збору, зберігання, обробки даних та адміністрування процесів для реалізації державної політики у сфері фізичної культури і спорту.

Для того, щоб якісно формувати політику, нам треба мати належні дані. Проектом закону пропонується доповнити закон терміном «система «Цифровий спорт» та визначити відповідальний орган за встановлення порядку роботи такої системи; оновити визначення терміна «спортивна споруда»; дозволити використовувати державні інформаційні ресурси в державному управлінні сферою фізичної культури і спорту; визначити суб'єктів захисту інформації в системі «Цифровий спорт»; створити правові підстави для організації передачі даних шляхом електронної інформаційної взаємодії з публічними електронними реєстрами та інформаційно-комунікаційними системами органів державної влади.

Шановні народні депутати, цей законопроект про цифровізацію, про прозорість і про якісні цифрові дані, на основі яких ми маємо формувати нашу політику. Прошу підтримати.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Запрошую для співдоповіді голову Комітету з питань молоді і спорту Андрія Анатолійовича Кожем'якіна. Будь ласка.

КОЖЕМ'ЯКІН А.А., голова Комітету Верховної Ради України з питань молоді і спорту (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія Всеукраїнське об'єднання «Батьківщина»). Дякую. Шановні колеги! Комітет розглянув проект Закону України «Про внесення змін до Закону України «Про фізичну культуру і спорт» щодо визначення загальних засад впровадження та адміністрування публічних електронних реєстрів та інформаційно-комунікаційних систем» (№ 13648), поданий Кабінетом Міністрів України.

Головне науково-експертне управління Апарату Верховної Ради України у своєму висновку висловило до законопроекту низку зауважень насамперед термінологічного характеру. Комітет з питань освіти, науки та інновацій рекомендував Верховній Раді прийняти проект за основу.

Під час обговорення законопроекту члени Комітету з питань молоді і спорту наголосили, що його ухвалення сприятиме впровадженню та використанню цифрових технологій у сфері фізичної культури і спорту, що спростить процес взаємодії суб'єктів сфери фізичної культури і спорту між собою, знизить корупційні ризики та сприятиме прозорості цієї діяльності. Водночас члени комітету вважають за доцільне в ході підготовки законопроекту до другого читання врахувати зауваження та пропозиції Головного науково-експертного управління, а також забезпечити повне узгодження законопроекту з вимогами Закону «Про публічні електронні реєстри».

Комітет ухвалив рішення рекомендувати Верховній Раді України прийняти законопроект за основу. Прошу підтримати.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Запишіться, будь ласка, на виступи для обговорення: два – за, два – проти.

Заремський Максим Васильович, фракція «Слуга народу». Будь ласка.

ЗАРЕМСЬКИЙ М.В., член Комітету Верховної Ради України з питань бюджету (одномандатний виборчий округ № 202, Чернівецька область, політична партія «Слуга народу»). Прохання передати слово Жану Беленюку.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Жан Венсанович Беленюк. Будь ласка.

БЕЛЕНЮК Ж.В., перший заступник голови Комітету Верховної Ради України з питань молоді і спорту (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія «Слуга народу»). Я хочу підтримати законопроект і сказати, що в умовах війни сфера спорту продовжує своє життя і розвиток, але ми повинні максимально ефективно використовувати кожен

копійку, яка йде на цей процес. Тим паче нещодавно пройшли зимові Олімпійські та Паралімпійські ігри, і ми бачимо результат виступів там наших спортсменів. Треба це аналізувати і максимально відповідально підходити до витрат нашої держави в умовах воєнного часу. Сподіваюся, що такий закон допомагатиме саме в контексті врегулювання цієї проблематики.

Дякую всім за увагу.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Ірина Мирославівна Констанкевич, група «Партія «За майбутнє». Будь ласка.

КОНСТАНКЕВИЧ І.М., *перший заступник голови Комітету Верховної Ради України з питань гуманітарної та інформаційної політики (одномандатний виборчий округ № 23, Волинська область, самовисуванець).* Депутатська група «Партія «За майбутнє» підтримує прийняття даного законопроекту за основу, але разом з тим я хотіла б привернути увагу депутатів до ситуації, яка виникла в Національному університеті фізичного виховання і спорту. Ми всі стали свідками порушення процедури виборів ректора в цьому закладі. Я вважаю, що профільний комітет має висловити свою позицію щодо того, аби в цьому університеті дотримувалися всіх демократичних і прозорих процедур виборів.

Загалом формування кадрів для фізичної культури і спорту – це одне з ключових завдань для нашої обороноздатності, для нашого представництва і міжнародної дипломатії, тому якщо ми вже на цьому етапі демонструємо такі порушення, які відбулися вчора, це тривожний сигнал. Думаю, це матиме негативну оцінку як нашого суспільства, так і наших міжнародних партнерів.

Тож я проситиму, щоб міністр прокоментував цю ситуацію і профільний комітет дав оцінку цим діям.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Олександр Сергійович Колтунович, група «Платформа за життя та мир».

КОЛТУНОВИЧ О.С. Передайте, будь ласка, слово Павленку. Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Юрій Олексійович Павленко.

ПАВЛЕНКО Ю.О., *член Комітету Верховної Ради України з питань гуманітарної та інформаційної політики (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія «Опозиційна платформа – За життя»).* Шановні колеги, пане міністре! Ми підтримуватимемо цей важливий і необхідний законопроект. Тим паче в ньому пропонується ввести інформаційно-комунікативну систему «Національна платформа доброчесності спорту», щоб не допустити маніпулювань на спортивних змаганнях. На мою

думку, основним прикладом доброчесності має бути Міністерство молоді і спорту. Саме воно своїми діями, рішеннями і наказами має показувати приклад кожному спортсмену, кожній федерації, кожному спортивному судді, як має відбуватися й оцінюватися будь-який результат.

Натомість, я хочу підтримати колегу, вчора сталася надзвичайна ситуація. У мене є звернення від колективу Національного університету фізичної культури і спорту, де вчора відбулися, на мій погляд, законні вибори. У переддень виборів міністерство, порушуючи і закон, і відповідну постанову Кабінету Міністрів, намагалося їх зірвати, бо не проходив, я так розумію, підібраний ним кандидат. Вважаю, що це грубе втручання в процес діяльності національного університету, це приклад недоброчесності, а також порушення законодавства з боку профільного Міністерства молоді та спорту.

Прошу навести порядок і привести ситуацію в Національному університеті фізкультури і спорту у відповідність із законом.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Гончаренко, фракція «Європейська солідарність», 2 хвилини. Потім з мотивів – Ткаченко, 1 хвилина, і перейдемо до голосування.

Гончаренко. Будь ласка.

ГОНЧАРЕНКО О.О. Звичайно, спорт – це чудово й важливо, але, може, ми розберемо питання такого спорту, який називається «бусифікація»? Бо майстри цього спорту таке вже чудять! Ну, вибачте, вчора в Одесі стріляють, 7 березня у Харкові майор (майор!) у РТЦК бере з собою хлопців-рекрутерів, і з трофейної зброї вони стріляють у гуртожитку. Це все дані Національної поліції. Одного громадянина України поранили в груди, він у лікарні, іншого, вибивши двері, витягли і кудись відвезли. Їх уже затримала Нацполіція. Це що взагалі? Що це за Дикий Захід? Це Голлівудом чи, я не знаю, як назвати. Це відбувається на наших з вами вулицях.

Скільки це триватиме? Коли ми розглянемо питання мобілізації, яке є ключовим для України, – мобілізації, збудованої на мотивації? Коли ми розглянемо питання грошового забезпечення військових і його збільшення, встановлення термінів служби, запуску реальних соціальних програм, іпотек і всього іншого, щоб зтягнути людей у військо, не матимемо оцих начебто величезних цифр, коли набирають просто всіх підряд – людей, які не можуть служити, від яких немає жодної користі у війську, а замість цього реально дамо гроші, дамо ресурси для тих, хто воює, для тих, хто служить, створимо умови, за яких людина знатиме, чому вона йде у військо, і зупинимо цю жахливу «бусифікацію», розпустимо систему ТЦК, яка не працює, а тільки нищить державу зсередини?

Ми з вами маємо це зупинити, бо інакше це матиме катастрофічні наслідки.

ГОЛОВУЮЧИЙ. З процедури – Ткаченко, але тільки з процедури.

ТКАЧЕНКО М.М., голова підкомітету Комітету Верховної Ради України з питань прав людини, деокупації та реінтеграції тимчасово окупованих територій України, національних меншин і міжнаціональних відносин (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія «Слуга народу»). З мотивів. Дякую, Олександр Сергійовичу.

ГОЛОВУЮЧИЙ. З мотивів не можна, з процедури.

ТКАЧЕНКО М.М. Я все-таки хочу повернутися до законопроекту, який ми розглядаємо. Як голова слідчої комісії Верховної Ради щодо питань культури і спорту, культурної спадщини хочу попросити підтримати цю важливу законодавчу ініціативу. Хочу також звернути вашу увагу на ложу уряду і ще раз зазначити, я про це казав вчора, – якщо уряд хоче, щоб його законопроекти були підтримані, міністр приходить особисто. Дякую, пане Матвію, що сьогодні ви особисто представляєте свої законопроекти. Це приклад для інших ваших колег, які, на жаль, не приходять і не поважають парламент, народних депутатів.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую. Це, дійсно, був виступ з процедури, адже саме міністр представляв законопроект.

Переходимо до голосування.

Ставиться на голосування пропозиція про прийняття проекту Закону «Про внесення змін до Закону України «Про фізичну культуру і спорт» щодо визначення загальних засад впровадження та адміністрування публічних електронних реєстрів та інформаційно-комунікаційних систем» ([№ 13648](#)) за основу. Прошу голосувати.

«За» – 249.

Рішення прийнято.

Дякую.

Зараз розглянемо наступний законопроект, а потім спробуємо ще раз перейти до питання щодо ТСК.

До вашої уваги пропонується проект Закону «Про забезпечення повноважності місцевих рад в умовах воєнного стану» ([№ 14405](#)).

Ставиться на голосування пропозиція про включення цього питання до порядку денного сесії.

«За» – 194.

Рішення не прийнято.

Шановні народні депутати, у колег є прагнення усе-таки розглянути звіти тимчасових слідчих комісій, тому я пропоную змінити черговість... (*Шум у залі*). Даниле Олександровичу, я відчуваю ваше прагнення теж їх розглянути. У нас з вами вже телепатія.

Я пропоную зараз перейти до розгляду таких питань порядку денного.

Проект Постанови «Про утворення Тимчасової слідчої комісії Верховної Ради України з питань розслідування можливих протиправних дій посадових осіб органів державної влади, інших державних органів та суб'єктів господарювання державного сектору економіки, що могли завдати шкоди економічній безпеці України» ([№ 15079](#)) авторства Ярослава Івановича Железняка.

Проект Постанови «Про звіт Тимчасової слідчої комісії Верховної Ради України з питань розслідування можливих фактів порушення законодавства України у сферах культури, охорони культурної спадщини, туризму, фізичної культури і спорту» ([№ 15060](#)). Голова комісії Ткаченко Максим Миколайович.

Проект Постанови «Про звіт Тимчасової слідчої комісії Верховної Ради України з питань розслідування можливих порушень законодавства України при здійсненні заходів з оборони держави» ([№ 15083](#)). Голова комісії Олександр Сергійович Бакумов.

Проект Постанови «Про зміни у складі Тимчасової слідчої комісії Верховної Ради України з питань розслідування фактів можливих порушень прав дитини при формуванні та реалізації державної політики у сфері захисту прав дітей, соціальної підтримки сімей з дітьми, розвитку сімейних форм виховання та усиновлення» ([№ 14290](#)) авторства Павла Миколайовича Сушка.

Таким чином, є пропозиція перейти до розгляду всіх чотирьох питань щодо ТСК.

Якщо немає заперечень, ставлю цю пропозицію на голосування. Прошу голосувати.

«За» – 187.

Рішення не прийнято.

Немає підтримки такої процедури.

Рухаємося далі.

На ваш розгляд пропонується проект Закону «Про внесення змін до деяких законів України щодо збереження цінної історичної забудови в населених пунктах» ([№ 11481](#)).

Ставлю на голосування пропозицію про розгляд цього питання за скороченою процедурою.

«За» – 195.

Рішення прийнято.

Для доповіді від авторів та від комітету запрошується голова підкомітету Комітету з питань організації державної влади, місцевого самоврядування, регіонального розвитку та містобудування Ганна Вячеславівна Бондар, 4 хвилини.

БОНДАР Г.В., голова підкомітету Комітету Верховної Ради України з питань організації державної влади, місцевого самоврядування, регіонального розвитку та містобудування (одномандатний виборчий округ № 220, м. Київ, політична партія «Слуга народу»). Шановні колеги! Проект Закону «Про внесення змін до деяких законів України щодо збереження цінної історичної забудови в населених пунктах», поданий мною і народними депутатами Віталієм Безгіним, Сергієм Літвіновим та іншими депутатами, народився за результатами роботи Тимчасової спеціальної комісії Верховної Ради з питань дослідження ефективності функціонування органів публічної влади міста Києва у період дії правового режиму воєнного стану, яка ретельно досліджувала ситуацію зі збереженням цінної історичної забудови в місті.

Стало зрозумілим, що багато такої забудови руйнується не лише в Києві, а й у інших населених пунктах України, тому що наразі немає жодних законодавчих механізмів її збереження. Сьогодні в Києві від російських ракет зруйновано менше об'єктів цінної історичної забудови, ніж від дій її власників. Це викликає не просто обурення громадськості, а й численні антизабудовні протести.

Метою нашого законопроекту є визначення правових засад цінної історичної забудови як такої, яка не обов'язково належить до об'єктів культурної спадщини, але містить історичну цінність для відповідного населеного пункту, а також надання повноважень органам місцевого самоврядування формувати переліки та встановлювати порядок використання такої цінної історичної забудови, яка формує традиційний характер середовища із залученням фахівців і мешканців.

Ми пропонуємо внести зміни до декількох законів України, а саме до законів «Про місцеве самоврядування в Україні», «Про місцеві державні адміністрації», «Про охорону культурної спадщини», «Про регулювання містобудівної діяльності». За півтора року, які минули з моменту реєстрації та розгляду комітетом законопроекту, деякі громади, не дочекавшись законодавчого регулювання цієї проблеми, вже складають переліки цінної історичної забудови і розробляють порядки її використання. Законопроект на часі.

Чим вигідний громадам такий закон? Він дасть можливість комплексного підходу до збереження історичних центрів міст та цінних об'єктів. Для мешканців – збереження ідентичності населених пунктів, підкреслення особливого духу місця, притаманного їм, турботливе ставлення до міського довкілля. Для бізнесу – покращення інвестиційного клімату, зрозумілі й прозорі правила гри, визначені умови використання об'єкта до прийняття рішення про

його реконструкцію і відсутність антизабудовних протестів. Хочу також наголосити, що питання регулювання охорони об'єктів культурної спадщини не змінюється і відбувається відповідно до Закону «Про охорону культурної спадщини».

Комітет ухвалив рішення рекомендувати Верховній Раді України за наслідками розгляду в першому читанні прийняти законопроект № 11481 за основу з урахуванням відповідно до частини першої статті 116 Регламенту Верховної Ради України пропозиції щодо виправлень, уточнень, усунення помилок та суперечностей у тексті законопроекту та інших законодавчих актів, що не були предметом розгляду в першому читанні й відповідають предмету правового регулювання законопроекту, зокрема щодо уточнення визначення окремих понять (термінів) у деяких законах, встановлення вимог до фахового обговорення проектів, пов'язаних з цінною історичною забудовою, та порядку залучення громадськості до такого обговорення тощо.

Прошу підтримати пропозицію комітету про прийняття законопроекту № 11481 в першому читанні за основу з доопрацюванням його положень відповідно до частини першої статті 116 Регламенту Верховної Ради України.

Прошу підтримки.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Запишіться, будь ласка, на обговорення: два – за, два – проти.

Хлапук Максим, фракція «Голос».

ХЛАПУК М.М., голова підкомітету Комітету Верховної Ради України з питань енергетики та житлово-комунальних послуг (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія «Голос»). Прошу передати слово Роману Лозинському.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Роман Лозинський.

ЛОЗИНСЬКИЙ Р.М., перший заступник голови Комітету Верховної Ради України з питань організації державної влади, місцевого самоврядування, регіонального розвитку та містобудування (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія «Голос»). Колеги, я хочу нагадати одну абсолютно ганебну історію, яка і досі продовжується в нашому парламенті, а точніше в Офісі Президента. У нас є два законопроекти, які стали законами. Чому стали законами? Бо ви за них проголосували. Ми за них проголосували! Один з них 638 днів не підписаний і не заведений Президентом, хоча в нього на це було 15 днів. Президент 638 днів не підписує закон (проект [№ 9559-д](#)), за який ми віддали 300 з лишком голосів.

Є ще один закон (проект [№ 3195](#)). Пригадуєте? Парламентська криза, уряд не звітує, не приходить, ігнорує. Ми в цьому парламенті віддали більше

250 голосів за закон (проект № 3195), який Президент уже 97 днів не ветоє і не підписує. Тобто міністри досі можуть ігнорувати парламент, міністри досі можуть не приходити на засідання, міністри досі можуть не звітувати під час звільнення. Чому? Тому що парламент прийняв закон, але Президент не підписав.

Шановні колеги, хтось має взяти на себе відповідальність. У статті 94 Конституції України визначено: «У разі якщо Президент України протягом встановленого строку не повернув закон для повторного розгляду, закон вважається схваленим Президентом України і має бути підписаний та офіційно оприлюднений». Перекоаний, що наш парламент зобов'язаний... Я ініціюватиму законопроект, у якому буде сказано, ким має бути підписаний закон на виконання статті 94 Конституції. Це абсолютно ганебно, що Верховна Рада голосує, а Президент не ветоє, не підписує, а просто ігнорує. Ганьба!

ГОЛОВУЮЧИЙ. Горбенко, фракція «Слуга народу».

ГОРБЕНКО Р.О., заступник голови Комітету Верховної Ради України з питань прав людини, деокупації та реінтеграції тимчасово окупованих територій України, національних меншин і міжнаціональних відносин (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія «Слуга народу»). Прошу передати слово Олені Шуляк.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Олена Шуляк.

ШУЛЯК О.О., голова Комітету Верховної Ради України з питань організації державної влади, місцевого самоврядування, регіонального розвитку та містобудування (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія «Слуга народу»). Шановні колеги! Ми обговорюємо дуже багато питань, пов'язаних з охороною культурної спадщини, і сьогоднішнім голосуванням за цей важливий законопроект можемо показати своє дійсне ставлення до того, що ми можемо зробити, щоб у наших містах цінна історична забудова була під певною охороною і всі процедури відбувалися за чесними, прозорими правилами, які захищали б, з одного боку, пам'ятки нерухомої спадщини, а з іншого – давали прозору можливість для наших громадян слідкувати, що відбувається на територіях. Тому дуже прошу підтримати законопроект № 11481, дати свій голос за.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Павло Андрійович Бакунець.

БАКУНЕЦЬ П.А. Дякую. Ми підтримаємо даний законопроект у першому читанні з доопрацюванням норм щодо цінної історичної забудови.

При цьому однозначно хочеться звернути увагу на історичні ареали міст, бо там, де хочуть зберегти фасади історичних будівель, виконкоми й так приймають рішення щодо правильного поводження з рекламою, з іншими засобами, які є на фасадах будинків, як у місті Львові та інших гарних містах.

Однак я хотів би ще раз звернути вашу увагу, що на сьогодні є проблема не з історичною забудовою, а з тим, що дитина не може дозичитися у своїй школі в селі чи містечку. Це величезна проблема для всіх районних центрів не лише Львівської, а й інших областей. Тож нам потрібно однозначно звернутися до міністра за поясненням, потрібно вносити на голосування законопроект, який дасть можливість дітям здобути сертифікати про середню освіту у своїй школі, бо інакше бути не може.

А ще нам потрібно розробити, особливо за ініціативи профільного комітету, законопроект про внесення змін до Регламенту щодо посилення контрольної функції українського парламенту над Кабінетом Міністрів. У ньому необхідно передбачити, що особа, яку ми викликаємо, має не лише доповідати, а й відповідати на наші запитання. Бо ми, мажоритарники, зустрічаючись з людьми, чуємо про їх проблеми і хочемо озвучити це виконавчій владі, щоб вона реагувала на них. Тому будемо розглядати ці зміни до Регламенту парламенту.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую.

Артур Володимирович Герасимов, фракція «Європейська солідарність».

ГЕРАСИМОВ А.В., член Комітету Верховної Ради України з питань аграрної та земельної політики (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія «Європейська солідарність»). Прошу передати слово Миколі Княжицькому. Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Микола Княжицький.

КНЯЖИЦЬКИЙ М.Л., голова підкомітету Комітету Верховної Ради України з питань гуманітарної та інформаційної політики (одномандатний виборчий округ № 116, Львівська область, політична партія «Європейська солідарність»). Шановні колеги! Я переконаний, що ми повинні підтримати цей законопроект у першому читанні. Водночас до другого читання необхідно врахувати низку важливих зауважень і спільно з профільним комітетом якісно допрацювати документ.

Багато хто вважає, що законопроект загалом забороняє забудову в історичних ареалах. Це не так, але щоб не було двозначностей, треба просто краще його виписати. З одного боку, він справді розширює правову охорону для будівель, що мають історичну цінність, але ще не отримали статусу об'єктів культурної спадщини, з іншого – ми повинні передбачити чіткі запобіжники,

щоб уникнути колізій щодо пам'яток, які розташовані в ареалах цінної історичної забудови. Органи місцевого самоврядування, реалізуючи свої повноваження, не повинні створювати ризики для таких об'єктів чи сприяти їхньому пошкодженню.

Ситуація в наших містах сьогодні критична, і з початком повномасштабної війни вона лише погіршилася. Ми стоїмо перед комплексною потребою оновлення законодавства як у сфері охорони культурної спадщини, так і у сфері містобудування, і маємо чесно визнати: реєстри об'єктів культурної спадщини потребують цифровізації та оновлення, а держава взагалі роками не закладає на це коштів. Міста забудовуються хаотично, у результаті чого пам'ятки руйнуються, громади обурені, а тривалі судові процеси блокують розв'язання цих проблем на роки. До цього додається і щоденна шкода, якої культурна спадщина зазнає внаслідок російських обстрілів.

У цих умовах ми маємо діяти професійно та відповідально, і наше завдання – доопрацювати законопроект так, щоб він реально сприяв збереженню культурної спадщини й унікальності міст для майбутніх поколінь, щоб не лише ворожі дрони й ракети не руйнували мій рідний Львів, а й забудовники, які його перетворили, не знати на що, але щоб бізнес у наших містах розвився.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Юрченко, група «Відновлення України», 1 хвилина.
Будь ласка.

ЮРЧЕНКО О.М., голова підкомітету Комітету Верховної Ради України з питань енергетики та житлово-комунальних послуг (одномандатний виборчий округ № 211, м. Київ, політична партія «Слуга народу»). Колеги, чи повинні ми збільшувати інструменти для збереження культурної спадщини? Звичайно, повинні, тому що якраз наша культура, наша історія – це те, чому задрить ворог і чому він нападає. Але, друзі, цим законопроектом ми збільшуємо повноваження органів місцевого самоврядування і говоримо про столицю – місто Київ. Нагадаю, що цей законопроект треба підтримувати, але й необхідно надати можливості для реалізації місцевого самоврядування в столиці, бо його там немає. У столиці відсутні районні ради. Київська міська рада, на жаль, не справляється з усіма поставленими завданнями на таку велику кількість населення, на таку велику кількість об'єктів історичної забудови, які ми хочемо захистити.

Прошу підтримати цей законопроект, але пам'ятати, що кияни досі не мають дієвого місцевого самоврядування.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Шановні колеги, переходимо до прийняття рішення. Займіть, будь ласка, місце.

Ставиться на голосування пропозиція про прийняття проекту Закону «Про внесення змін до деяких законів України щодо збереження цінної історичної забудови в населених пунктах» ([№ 11481](#)) за основу з доопрацюванням положень відповідно до частини першої статті 116 Регламенту Верховної Ради України. Прошу голосувати.

«За» – 250.

Рішення прийнято.

Покажіть по фракціях і групах, будь ласка (*Шум у залі*).

Костюк – з процедури. Будь ласка.

КОСТЮК Д.С., голова підкомітету Комітету Верховної Ради України з питань аграрної та земельної політики (одномандатний виборчий округ № 65, Житомирська область, політична партія «Слуга народу»). Шановні народні депутати! Завтра в нас важливий день – година запитань до уряду «Бачків». На сьогодні єдиний спосіб контролювати Кабінет Міністрів у Верховній Раді – це тимчасові слідчі комісії. Тож я дуже прошу вас підтримати пропозицію про зміну черговості розгляду питань порядку денного і зараз першим розглянути проект [№ 15083](#) щодо звіту ТСК з питань оборонки. Це питання – без обговорення, не займе багато часу, ми його швидко проголосуємо. Воно узгоджене з усіма фракціями і групами. У цій комісії представлені члени кожної фракції і групи.

Другим після проекту № 15083 пропоную розглянути проект постанови [№ 14290](#) авторства пана Сушка щодо змін у складі тимчасової слідчої комісії. Це технічне питання, теж – без обговорення.

Прошу підтримати.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую. Пропозиція зрозуміла.

Ларисо Миколаївно, ви хочете виступити щодо цього ж питання? Щодо іншого. Тоді ми спочатку визначимося з приводу пропозиції пана Дмитра Костюка, а потім я надам вам слово.

Колеги, такої пропозиції ще не було. Я слідкую за перипетіями щодо цих чотирьох ТСК. Саме в такій послідовності ми ще не голосували. Спочатку – розгляд звіту ТСК Олександра Бакумова, а потім – зміни в складі ТСК Павла Миколайовича Сушка.

Ставлю на голосування пропозицію про зміну черговості розгляду питань порядку денного – перейти до проекту № 15083, а потім – до проекту № 14290. Прошу голосувати.

«За» – 174.

Рішення не прийнято.

Така пропозиція теж не набрала голосів.

Лариса Миколаївна Білозір. Будь ласка.

БІЛОЗІР Л.М. Шановні колеги, максимально прошу вашої уваги. Пропоную підтримати пропозицію про виклик міністра освіти і науки України до сесійного залу саме 8 квітня о 12 годині, коли він має йти на засідання комітету з доповіддю щодо стану підготовки реформи старшої школи, до якої є купа питань. Він уже буде у Верховній Раді, але не всі депутати зможуть піти на засідання комітету. Дуже прошу підтримати цю пропозицію, тому що реформа старшої школи викликає серйозне занепокоєння батьків, у громадах немає чіткої мережі ліцеїв, немає розуміння логістики, безпеки дітей, гарантування підвезення і проживання. Ми зобов'язані отримати ці відповіді тут, у парламенті, мати діалог у рамках контрольної функції з нашим міністерством.

Прошу підтримати пропозицію про виклик шановного міністра освіти і науки до парламенту.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Це оновлена пропозиція, тому що попередня, яку ми не підтримали, була без дати. Тут пропонується дата виклику міністра освіти і науки – 8 квітня о 12 годині.

Ставлю на голосування пропозицію Лариси Миколаївни Білозір. Прошу голосувати.

«За» – 195.

Рішення прийнято.

Прошу Апарат спрямувати необхідний лист до міністра освіти і науки Оксена Васильовича Лісового.

Шановні працівники Апарату, чи є вже Голова Національного банку України? Зараз буде?

Шановні колеги, зараз надійшов час для заслуховування виступу Голови Національного банку, він саме заходить, тому ми трохи з випередженням графіка почнемо цю важливу процедуру в діяльності Верховної Ради. Запросіть депутатів до залу, будь ласка.

Шановні народні депутати, 25 березня 2026 року Верховною Радою України відповідно до частини третьої статті 6, частини другої статті 34 Регламенту Верховної Ради України було прийнято рішення щодо запрошення на пленарне засідання Голови Національного банку України Пишного Андрія Григоровича для надання інформації. Андрій Григорович прибув.

Шановні народні депутати, на трибуну Верховної Ради України для виступу до 5 хвилин запрошується Голова Національного банку України Андрій Григорович Пишний.

ПИШНИЙ А.Г., *Голова Національного банку України*. Добрий день, шановні народні депутати, пане головуючий, шановна президіє! Насамперед хочу розпочати з подяки за вашу увагу до дуже важливого питання банківської таємниці і її захисту. По-перше, це гарна нагода обговорити важливі для Національного банку речі. По-друге, щодо самого інциденту. Я не розповідатиму про обставини інциденту, вони досить активно комунікувалися в засобах масової інформації. Усі в залі знають, про що йде мова. Вочевидь ми мали можливість бути свідками доволі емоційної, навіть занадто, напевно, реакції на російський триколор. Я переконаний, що в цьому залі немає жодної людини, яка не підтримала б негативну реакцію на російський прапор.

Ми вчора взяли до уваги важливу інформацію, оприлюднену в засобах масової інформації, що державна експертиза підтвердила той факт, що мова йде все-таки про прапор російської федерації. Ми не бачили деталей, ці речі будуть досліджуватися, наразі просто взяли цей факт до уваги. Однак будь-яка негативна реакція, навіть на російський триколор, повинна бути в межах чинного законодавства. Саме це питання досліджує Національний банк.

Захист банківської таємниці гарантується законодавством, а банки є гарантами її збереження. Водночас законодавство обмежує Національний банк, мене, наш персонал в активній комунікації деталей індивідуальних кейсів і регуляторних дій, оскільки це також є частиною захисту банківської таємниці.

Я повідомлю вам про певний перебіг наглядових подій, які наразі відбуваються. Подія мала місце 9 березня, 10 березня вона набула інформаційного розголосу. Відразу за результатами цього інформаційного розголосу Національний банк спрямував до відповідного банку запит. Певний час банк готував матеріали, надав відповідь на запит і величезну кількість документів, адже регуляторна і наглядова дії потребують дуже предметного дослідження. Саме в ці дні відбувається аналіз великого пакета документів і пояснень, які Національний банк отримав від банку на наш запит.

Результатом наглядових дій буде довідка, саме так побудований наглядовий процес, із судженням персоналу, яке визначатиме його позицію щодо події, яка аналізувалася: чи мало місце порушення, чи відповідають дії відповідному акту законодавства або системі внутрішнього контролю, чи є достатніми механізми забезпечення банківської таємниці.

За результатами розгляду цієї довідки Комітет з питань банківського нагляду, а це колегіальний орган, ухвалить рішення щодо початку адміністративної процедури. Далі в процесі адміністративного провадження відповідно до всіх регламентів і процедур відбудеться розгляд цього питання на колегіальній основі в Національному банку і буде ухвалене відповідне рішення.

У Законі «Про адміністративну процедуру» визначено шестимісячний термін з моменту від початку відповідної адміністративної процедури до моменту ухвалення рішення про застосування заходу впливу. Відразу після того, як Національний банк ухвалить відповідні рішення в обсязі, визначеному законодавством, ми, безумовно, повідомимо і громадськість, і народних депутатів, усі зацікавлені сторони щодо ухвалених рішень.

Це наразі вся інформація, яку я можу вам надати по суті того запиту, який надійшов.

Насамкінець ще раз дякую вам за увагу до цього питання, адже незабаром Національний банк прийде в сесійний зал з пакетом законодавчих ініціатив...

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую, Андрію Григоровичу, за ваш виступ. У нас, на жаль, регламент 5 хвилин для таких виступів.

Бужанський – з процедури.

БУЖАНСЬКИЙ М.А., член Комітету Верховної Ради України з питань правоохоронної діяльності (одномандатний виборчий округ № 25, Дніпропетровська область, політична партія «Слуга народу»). Шановні колеги! Ми почули виступ Голови Національного банку України. У нього, безумовно, є власна позиція, позиція Національного банку, але коли особисті дані клієнта банку опиняються в публічному просторі і щось потрібно ще з'ясувати протягом половини року, щоб дізнатися, чи була порушена процедура, чи ні, мені здається, нам усім разом потрібно буде попрацювати над посиленням банківської таємниці, над посиленням захисту персональних даних, над посиленням реєстрів. Нагадаю, що в нас був чудовий законопроект [№ 10242](#), який ми прийняли в першому читанні і який завдяки певним нашим колегам провалили. Однак Єврокомісія вимагає від нас захищати персональні дані, і ми самі бачимо, що це необхідно. Сподіваюся, ми повернемося до цього питання.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую, Максиме Аркадійовичу.

Шановні колеги, переходимо до розгляду наступного питання порядку денного. Це проект Закону «Про внесення зміни до статті 13 Закону України «Про Раду національної безпеки і оборони України» ([№ 14298](#)).

Ставлю на голосування пропозицію про розгляд цього питання за скороченою процедурою.

«За» – 154.

Рішення прийнято.

Для доповіді від авторів і від комітету запрошується голова підкомітету Комітету з питань національної безпеки, оборони та розвідки Федір Володимирович Веніславський.

ВЕНІСЛАВСЬКИЙ Ф.В. Шановні колеги, шановний пане головуєчий, мета законопроекту, який ми зараз розглядаємо, дуже проста. Стаття 107 Конституції України визначає, що в Україні є особливий конституційний орган – Рада національної безпеки і оборони України, порядок організації діяльності якого визначається Законом «Про Раду національної безпеки і оборони України», ухваленим парламентом. У ньому є одна істотна прогалина, пов'язана з тим, що у випадку відсутності з будь-яких причин Секретаря Ради національної безпеки і оборони, який відповідно до цього закону наділений достатньо широкими владними повноваженнями щодо підготовки, організації та проведення засідань Ради національної безпеки і оборони, немає посадової особи, яка могла б виконувати такі повноваження. У мирний час, коли можна прогнозувати діяльність цього органу, проведення засідань і ухвалення необхідних рішень, це, напевно, було б допустимим, але в умовах воєнного стану, коли Рада національної безпеки і оборони готує й ухвалює цілу низку рішень, пов'язаних з сектором безпеки і оборони, з обороноздатністю держави, розглядає інші важливі питання, пов'язані з відстоюванням державного суверенітету, територіальної цілісності України, це неприпустимо.

З огляду на це був зареєстрований проект Закону «Про внесення зміни до статті 13 Закону України «Про Раду національної безпеки і оборони України» з метою доповнити статтю 13 закону новою частиною дуже простого змісту: у випадку відсутності Секретаря Ради національної безпеки і оборони його повноваження виконуватиме один із його заступників. У цьому, за великим рахунком, увесь зміст законопроекту, тому я не бачу жодних проблем, щоб ми заповнили законодавчу прогалину і забезпечили безперебійне, стабільне функціонування цього важливого координаційного органу, який опікується питаннями національної безпеки і оборони.

Хочу зразу сказати, що Комітет з питань національної безпеки, оборони та розвідки на своєму засіданні 25 лютого цього року розглянув законопроект і за результатами розгляду рекомендував Верховній Раді України прийняти його за основу та в цілому, доручивши профільному комітету разом з Головним юридичним управлінням Апарату Верховної Ради України здійснити його техніко-юридичне доопрацювання.

На завершення хочу звернути вашу увагу, що деякі колеги звично поширюють фейки, ніби цей законопроект якимось чином має на меті конкретного Секретаря Ради національної безпеки і оборони. Проект закону не

має жодного приватного інтересу, він спрямований на сталість функціонування Ради національної безпеки і оборони, тому прошу підтримати його за основу та в цілому, заповнивши відповідну законодавчу прогалину.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Запишіться, будь ласка, на виступи для обговорення: два – за, два – проти.

Ватрас, фракція «Слуга народу».

ВАТРАС В.А., голова підкомітету Комітету Верховної Ради України з питань правової політики (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія «Слуга народу»). Прошу передати слово Веніславському.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Веніславський Федір Володимирович.

ВЕНІСЛАВСЬКИЙ Ф.В. Шановні колеги, як я уже сказав, цей законопроект спрямований на забезпечення сталого функціонування Ради національної безпеки і оборони. Щодо страшилок, які дехто поширює в сесійному залі, що, скориставшись цим новим положенням закону, якийсь Секретар може втекти, то це нічого спільного не має з реальністю. У випадку тривалої без поважних причин відсутності Секретаря Ради національної безпеки і оборони на робочому місці у Президента України не буде жодних проблем з призначенням нового Секретаря. Це одноособове, особисте рішення Президента, тому тут жодних ризиків немає, але, заповнивши цю законодавчу прогалину, ми забезпечимо стале, нормальне функціонування конституційного органу з питань національної безпеки і оборони. Тому прошу підтримати законопроект.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Федина Софія Романівна, фракція «Європейська солідарність».

ФЕДИНА С.Р. Перед тим, як голосувати за такого типу законопроекти, давайте, колеги, розберемося, а що таке Рада національної безпеки і оборони. Вона має займатися питаннями національної безпеки і оборони. А чим у нас займається РНБО, точніше, чим цей орган змушують займатися? Він використовується в особистих розбірках Президента з політичними опонентами, для залякування і торгівлі санкціями, різними обмеженнями, як це показують численні журналістські розслідування. Тим паче зараз, у цей момент діють санкції, за які голосували в незаконний спосіб члени РНБО, фігуранти «Міндічгейту». Чи репутація РНБО не під великим знаком запитання? Мені здається, що навіть більше, і ми як парламент мали б робити усе необхідне, щоб усі скандальні елементи, усі, хто порушує закон у контексті РНБО, були

відсторонені від своїх посад. Однак фігуранти «Міндічгейту» певною мірою досі на своїх посадах, бо вони обслуговують особисті «хотелки» Президента України в розправі над політичними опонентами. РНБО досі приймає дуже дивні рішення, які порушують закони. А парламент мовчатиме?

Колеги, це ваша нагода проявити суб'єктність. Це ваша нагода захищати державу. Ми маємо притягнути всіх фігурантів «Міндічгейту» до відповідальності і своєю позицією примусити Раду національної безпеки і оборони працювати над безпекою і обороною, а не розправлятися з неугодами.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Микола Миколайович Тищенко, група «Відновлення України».

ТИЩЕНКО М.М., *заступник голови Комітету Верховної Ради України з питань транспорту та інфраструктури (одномандатний виборчий округ № 219, м. Київ, політична партія «Слуга народу»).* Сьогодні День Національної гвардії України. Ви – щит держави і гордість народу. Зі святом! Дякую за службу, за мужність і за кожний наш мирний ранок.

А слово хочу передати Бурмічу Анатолію Петровичу.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Ні, ви вже виступили. Колеги, виступ – це...
(Шум у залі).

ТИЩЕНКО М.М. Дайте хвилину, я передав слово.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Ні, колеги, передача слова – це ми вітаємося і кажемо «я передаю слово» (Шум у залі). Миколо Миколайовичу, коли ми перед цим кажемо ще п'ять фраз, навіть таких вітальних до Національної гвардії, це трохи вже не передача слова. Тому, вибачте, будь ласка.

Колеги, давайте домовимося, що максимум 3 секунди ми передаємо слово, а 15 секунд – це вже трохи більше, ніж передбачено.

Німченко Василь Іванович, група «Платформа за життя та мир». Будь ласка.

НІМЧЕНКО В.І., *перший заступник голови Комітету Верховної Ради України з питань правової політики (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія «Опозиційна платформа – За життя»).* Передусім я хотів би сказати доповідачу, що Рада національної безпеки і оборони не є ані особливим, ані спеціальним органом. Я хотів би, щоб таке не звучало, тому що Рада національної безпеки і оборони є просто координаційним органом при Президентіві. Це перше.

Друге. Прочитайте статтю 107 Конституції. Вона прямо вказує, як працює цей орган при Президентіві України, – він вирішує всі внутрішні питання. Тому

коли ми ведемо мову про те, вдосконалювати чи ні, треба дивитися на Конституцію України.

Ще одне хочу сказати, що норми Закону «Про Раду національної безпеки і оборони» були протлумачені так, що ми ввели санкції проти своїх громадян, надали таке право Раді національної безпеки і оборони. Ви пам'ятаєте виступ тут Прем'єр-міністра стосовно того, що санкції не можуть вводитися, громадяни України відповідають перед законом на підставі матеріалів слідства? Тому я хотів би, щоб ми якось утримувалися від того, щоб накручувати повноваження Ради національної безпеки і оборони, яких їй не надає Конституція України. Тому моя особиста точка зору – не підтримувати зміни, які пропонують.

ГОЛОВУЮЧИЙ. З процедури – Безугла. Але тільки з процедури, Мар'яно Володимирівно.

Сергію Віталійовичу, чи тут можна дати слово з мотивів? Ні? Вона позафракційна. Лише з процедури.

БЕЗУГЛА М.В., голова підкомітету Комітету Верховної Ради України з питань зовнішньої політики та міжпарламентського співробітництва (одномандатний виборчий округ № 217, м. Київ, політична партія «Слуга народу»). З процедури. З процедури я багато разів порушувала питання стосовно Умерову і переживала, ось зараз було сказано від комітету, що він не втече. Можливо, якщо домовилися (сподіваюся, з НАБУ неможливо домовитися), то йому вже й не треба тікати. Але тим не менше Секретар РНБО не виконував свої обов'язки настільки, що не міг з'явитися в залі парламенту навіть тоді, коли ви, колеги, підтримали мою пропозицію викликати Секретаря РНБО на пленарне засідання і заслухати.

Тож, враховуючи, що ми тут збираємося підтримати законопроект і дати йому ще більше можливостей не виконувати свої обов'язки в РНБО, мати зама, який виконуватиме за нього, я пропоную покликати його ще хоча б раз, щоб побачити його тут і заслухати. Минулого разу він проігнорував і не прийшов.

ГОЛОВУЮЧИЙ. На яке число? На 10 квітня? На найближче засідання. Добре, але це ми зможемо проголосувати тільки в разі, якщо проголосуємо сам законопроект (*Шум у залі*). Ні, Дмитре Олександровичу, зараз треба визначитися щодо законопроекту. Це так не працює.

Разумков – з процедури. Будь ласка.

РАЗУМКОВ Д.О. Дякую, Олександр Сергійовичу. Це таке саме процедурне рішення, яке ви приймаєте, коли ставите на голосування пропозицію про скорочену процедуру. Я впевнений, що Мар'яна Володимирівна хотіла запросити Секретаря Ради національної безпеки і оборони для того, щоб покращити шанси проходження цього геніального законопроекту.

Дякую.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Дякую, але все ж порядок дій буде трохи інший (*Шум у залі*). Ні, Мар'яно Володимирівно, все. Парламент – не місце для дискусій, ви ж знаєте. У нас тут монологічна система. Вибачте за такий гумор.

Ви хочете уточнити пропозицію? Уточніть, будь ласка.

БЕЗУГЛА М.В. Дякую, колеги, за підтримку.

Так, я уточнюю пропозицію – викликати нарешті сюди Умерова хоча б один раз. Нагадую, що ви вже підтримували мої і не лише мої пропозиції викликати Умерова, але він просто не з'являвся. То зараз ми йому дамо ще один шанс взагалі не з'являтися ані в Раді, ані в РНБО.

ГОЛОВУЮЧИЙ. Тоді на найближче засідання, так? Добре.

Шановні колеги, давайте для початку проведемо... (*Шум у залі*). Давайте, дійсно, визначимося з питанням Мар'яни Володимирівни, щоб закрити вже це питання.

Ставлю на голосування пропозицію... (*Шум у залі*). Що? Ну, є позиція Дмитра Олександровича Разумкова, наприклад, що можна визначатися.

Сергію Віталійовичу Кальченко, яка ваша думка? Дайте, будь ласка, нам пораду як голова регламентного комітету.

КАЛЬЧЕНКО С.В., голова Комітету Верховної Ради України з питань Регламенту, депутатської етики та організації роботи Верховної Ради України (загальнодержавний багатомандатний виборчий округ, політична партія «Слуга народу»). Олександр Сергійовичу, я можу висловити свою особисту думку. Моя особиста думка така, що під час обговорення питання не можуть бути рішення з процедур (*Оплески*). Процедура – це між розглядом питань. А якщо вже так, то голосування пропозиції з процедури може бути після того, як закінчено обговорення і голосування з якогось конкретного питання (*Оплески*).

ГОЛОВУЮЧИЙ. Голова регламентного комітету – це все-таки голова регламентного комітету, це не ми з вами.

Шановні колеги, тоді я пропоную провести для початку сигнальне голосування щодо законопроекту [№ 14298](#).

Відповідно до статті 28 Регламенту Верховної Ради України ставиться на голосування пропозиція про проведення сигнального голосування.

«За» – 191.

191 плюс 4, плюс 4 – буде 199 (*Шум у залі*).

Ще одне? Повторне сигнальне голосування? (*Шум у залі*). Ну, давайте ще раз трохи піднатужимося, можливо, РНБО когось надихне це зробити.

Пропоную ще раз провести сигнальне голосування щодо законопроекту № 14298. Прошу голосувати.

«За» – 212.

Уже краща ситуація. Може, ще трохи спробуємо... Там ніхто не ходить? Ходять? Запросіть депутатів до залу. О, ще підтягуються колеги, нам треба 7 голосів.

Колеги, давайте проведемо останнє сигнальне голосування щодо цього законопроекту, зрозуміємо його фінальний потенціал.

Пропоную провести сигнальне голосування щодо законопроекту № 14298. Прошу голосувати.

«За» – 210.

Шановні колеги, розгляд питань порядку денного на сьогодні не завершено, але дякую всім за результативну роботу. Оголошую перерву в нашому пленарному засіданні.

Тримаймо стрій! Слава Україні!